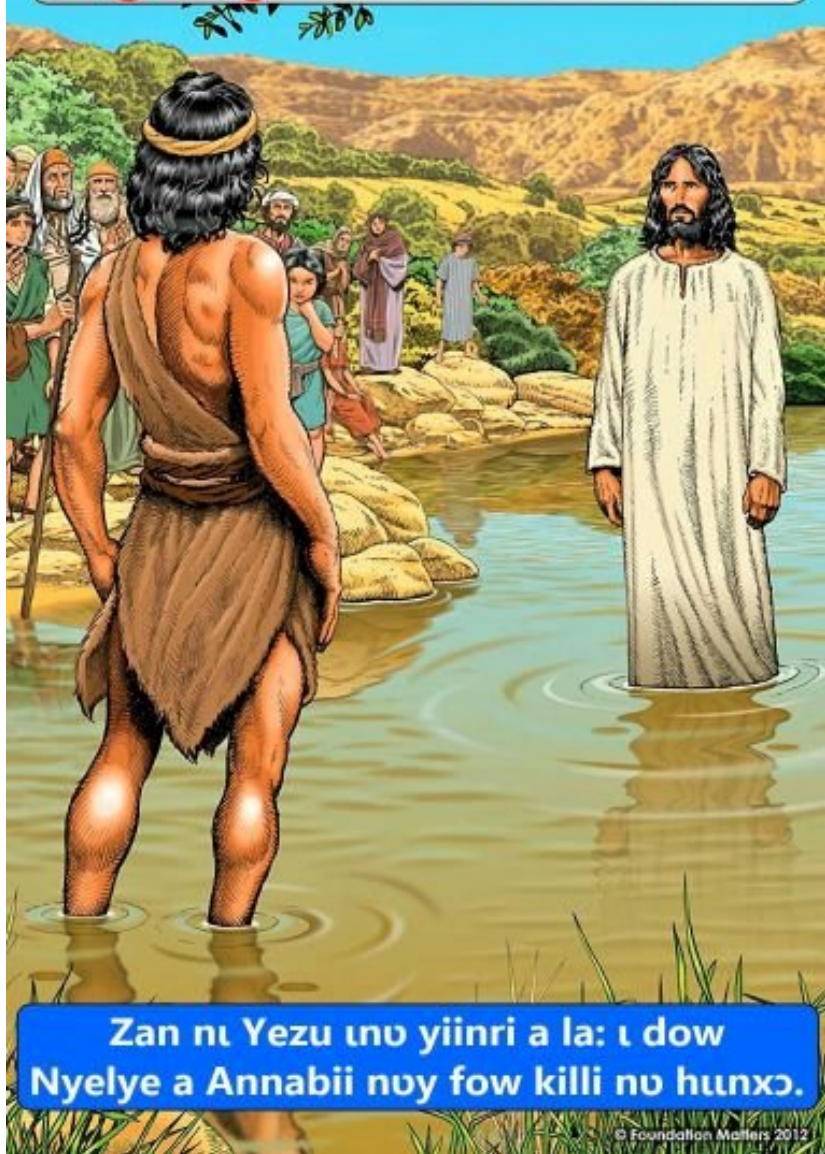

Nyelye a Annabii

Zan ni Yezu tno yinri a la: i dow
Nyelye a Annabii nuy fow killi no hunxo.

Nyelye a Annabii

	Page
1 Nyelye sanke gixelemu le gunbo few	3
2 Nyelye a isibiiye	16
3 Nyelye a nyubersibo a siriye	24
4 Pirimoriye	34
5 Anko lo bi benni bi xaanri?	47
6 Fulli nu danko	56
7 Keyaka le hmoriye	64
8 Suwsee nu Nyelye sari xa nu fiya, ba goun	74
9 Bi annabii nu du	86
10 Biy isi goon kpokpo	95
Wu kan Nyelye a Sebe ya?	106
Wu xaanri Nyelye a Sebe ya?	113

1

Nyelye sankε gιxελεμυ Ιε gυnbɔ fεw

- **Nyelye a Σεβε**

Nyelye a Σεβε χε gιxɔ nu κερε nu Nyelye sunnu xɔ habi tantan fεw.

Guunu Ιɔ Nyelye σεβε xɔa σεεραα xɔ habi a χε gιxɔ nu κερε.

Xɔɔ χε xɔɔ σεερα σεβε a bany, giza a fa daa a κερε.

Bιpιxιnabɔ, bιpιyιrabɔ, nyubɔ fεw, bɔ bennu bɔ gi Ιxɔ nu Nyelye a Σεβε ka.

- **Nyeltusiye**

Tokpeny 'pinnina nu xe Nyelye a Sebε karanpibi bɔa kun kumo Nyelye wa, xɔay vir lε pitɪ wa.

Xɔa nunu gowna wa, xɔa nunu lawna dukɔti wa.

Nyelye in fa duu, xɔ vir xɔ fa kpokpo lawkay.

Nyelye a Sebε karanpibi, gownaa, Nyelye lo isi fa xɔaba. Diwɔ a in fa wa. Namɔ a in fa wa. Nyungo a in fa wa. Burko a in fa xɔɔ sixɔri wa. Fɪnyε xɔ kay giraa hin a in fa wa. Wε nyelye a in fa ti wa. Giyε giyε a in fa wa.

Nyelye xɔaba lɔ in fa goon xɔɔ sixɔri.

- **Nyelye sanke gixelemun few**

Nyelye a Sebe karanpi bi Nyelye sanke gixelemu nu bi niw le lɔbɔ nu bia niw wa.

Nyelye a nyubersɛbɔ xe gixelemu nu Nyelye kpeny xɔ sanke. Bia maa ni Nyelye a nyubersɛbɔ wa gaa gi mɔ bia maa ni Nyelye wa.

Nyelye a nyubersɛbɔ le Nyelye hen lɔ bi xe bulle tonre.

Hin tinni nyungo leɛ hin a nɔnɔ tɔgbɔrnama le kpolowo wa.

Nyelye sanke xɔa nyubersɛbɔ le hin xe xɔa sɛɛrsɛbɔ. Hin xe xe lɔxɔ nu Nyelye la hin xe.

Σιηχῶ ηὐ Νυεγυε σαικε γυηελεηυ φῶ, χῶα
βερεβῶ ηὐ ηυηκεγε λεηυ λολληηυ.

- **Nyelye σεεη**

Nyelye a Σεβε λα σιηχῶ ηὐ Νυεγυε σαικε
burkoo χῶ χεγε χῶα τῶλατιγεηυ.

Σιηχῶ ηὐ βι χε τεηηι βι wellegυηελεηυ βι χε
ηυ κενκπαλακα λε ηυηικε λε χε βι ταηγαηεηυ.
Χῶ kay βι χε ηυ γαηδακρετῶ λε γαηδεκο λε
χεηυ βαλῶη. We σιηγεηι βι χε ηυ ηιηηι λε
yeketi ungo λε γβεβηυ.

Σιηχῶ ηὐ Νυεγυε σαικε γυηελεηυ φῶ, χῶα
waar ηε γυγε ηα, χῶ σεεη σεεηῶ a γυηελεηυ
san.

- **Nyelye pananganu fɛw**

Nyelye la: gulawaka, xɔ in fa. A ɪ ni ɪxɔ nu xɔ xɛ, guɪɪɪ xɔ fa. Bakɔ bakɔɔ gulawakɔɔ gulari wurinbike.

Nyelye a Sɛbɛ la: Nyelye sankɛ giɛlɛmu sɛɛranu. Nyelye pananganu xɔ maa xɛ ɪxɔ nu xɔ kor.

Duu Naari 1.3 *A Nyelye la:*

gulawaka, xɔ gula. A xo yi xɔ gula gunnu.

- **Nyelye valandamɔ fɛw**

Nyelye a Sɛbɛ la: Nyelye sankɛ giraɛ lɛ fɪnyɛ lɛ patu. Xɔ sayɔ 'lekeri bakɔ nu xɔ koro lɛ niɪɪ. Nyelye maa xɔ xɛ xɔɔ xɔ gu mɔɔɔɔ xɔ valandamɔ fɛw.

Duu Naari 1.16 *A xɔ tɛnni*

*gɔlazɪnɔ gbalɔ nyor, lɔxɔ nu gbal xɔ
la: xɔ tɔ giraari. A lɔxɔ nu zel, xɔ la: xɔ
tɔ dumaka. Xɔ vir xɔ tɛnni patu ti.*

Xɔ bɛnni xɔ dɔnbɪnɪ bɪ giloza Nyelye
valandamɔ fɛw. Xɔ karanpubɪ mɔɔnɪ xɔ
bɪnɪ sitanakari lɛ bɪ wɔrasebɔ lɛ bɪ xɪnabɔ
lɛ bɪ wɛɛbɔnɪ fɛw.

Bɪ gbɔɔ mɔɔnɪ Nyelye gbal.

- **Nyelye sankɛ burko**

Nyelye a Sɛbɛ la: Nyelye sankɛ burko gɪrɔ
tɔtanɪ a miye.

Nyelye xɔaba lɔ xɛ xɔɔ.

Xɔ ɔ tɛnni duɔɔ nu bi xɛ di, ŋmenni nu bi
nuɔɔ, xɔ ɔ haanbi, ɛ ɔkɔ nu bi xɛ nin. Xɔ
sanke paɔ ɛ naful-ɔkɔ ɛ gbɔwɔwɔ. Nyelye
sanke diwɔ ɛ hin a fiɔwɔ.

.📖 **Duu Naari 1.1** *Duu naari
Nyelye sanke nyelye ɛ burko.*

Nyelye sanke busanɔɔ nu mi ɔkɔ a miye.
Busanzutu ɛ busangballɔ, ɛ aanwɔ ɛ
ɔgɛɛɛmu fɛw.

📖 **Duu Naari 1.21, 26**

²¹ *A gunnu xɔ tɛnni ɔnamɔ nu
gbala keyakarɔ ɛ ɔkɔ nu xɛ bolwo,
hin yi hin pu 'pony inu bol ɔkɔ a
mixo. A xɔ vir xɔ tɛnni linferwo
tawɔri tawɔri nu fero nyelyeri ti. A xɔ
ni mɔkɔ hin kɛɛ, xɔ dɔnyɛnu.*

²⁶ *Xɔ laalesi, xɔ la: bi tɛnni nyun
ɛ a tunibi ɛ a tɔ busanɔɔ nu mi ɔkɔ*

*Ƙe linferwo nu fero nyelyeri ƙe
wuranamɔ ƙe haynamɔ ƙe gixelemu
zutu nu fa burkori ti.*

Nyelye sankɛ limu nu fero 'lekeri, zutu ƙe
gballɔ. Nyelye lo sankɛyɔ.

Nyelye sankɛ namɔ nu xɛ bol, ƙe ƙɔbɔ nu xɛ
yallɛ, ƙe ƙɔbɔ nu xɛ sɔɔni. Xɔ zel laa xɔ gbal,
xɔ ɲmapɪ xɔ kay xɔ lerko, Nyelye a Sɛbɛ
kollobi mɔ Nyelye lo sankɛyɔ mu fɛw.

Duu Naari 1.24, 25

²⁴ *A Nyelye vir xɔ sɛɛr, xɔ la: burko
zey, namɔ san isibiwri isibiwri,
wuragixelemu ƙe haygixelemu ƙe
gixelemu zutu nu fa burkori fɛw, hin
san. A xo yi xɔ xɛ mu gunnu.* ²⁵
*Nyelye tenni wuragixelemu ƙe
haygixelemu ƙe gixelemu zutu nu*

*burko, tawɔri tawɔri few. A xɔ ni
mɔɔnɔ hin kere, xɔ dɔnyenu.*

- **Nyelye sanke xina le yira**

Xɔa lawna Nyelye sanke xina le yira.

Xinaa bɔ xe bulle Adan, le yira bɔ xe bulle
Eva.

Nyelye korbo xɔnɔ dankebɔri.

Xɔ tenni dansukprekeyaka nɔ gɔxɛlemɔ few
mi. Dɔwɔ ɛɛbiwri few mi. Namɔ nɔ jo, hin
mi. Xɔɔmɔ xɔ dɔnbɔnɔ le ɔxɔ nɔ Nyelye
sanke.

Nyelye xe yi le fɔɔr Adan le Eva. Bɔ xenu
mil dansukprexɔ wɔɔri. Bɔ ɛɛ bɔ kper xinaa.

Wu maa gbɔɔ mɔɔnu wu yallɔnu lenu
sɛɛnu lɔɔ nu sanke gɪxɛɛmu fɛw ya? Bɛkɛ
lɔ bi maa sɛɛr?

Duu Naari 2.7 *A bi Filwa
Nyelxo law, xɔ tu burko nu xɛ puraa,
xɔ maalɛnu nyun. Xɔ law, xɔlɔ feb ba
mitiyɔ. Xɔlɔxɛ xɔɔ nyunhun maa a
gbɛ, a xɛ nyun.*

Bipo

1. Nyelye a Sɛbɛ xɛ sɛbɛ nu kɛɛ keyakarɪ.
Ankɔ lɔ haanbi?

(Nyelye lo.)

2. Nyelye a Sɛbɛ kollobi mɔ bɔa kun kumo
Nyelye wa. Xɔy pɪ wɛ giraari ya?

('An 'an wa.)

3. Wεεbɔ usɪnɔ Nyelye duu naari a korikeri, sɪnxɔ nu xɔa sankε gɪxεlεmu tonwa ya?

('An 'an wa.)

4. Anko ɪɔ sankε Nyelye a nyubersebo?

(Nyelye ɪo.)

5. Mɔɔnɔ xɔ ɪa: Nyelye sankε, sankεε a naa xε bεε?

(Xɔa naa xε, xɔa tu wε gɪyε ɪε sankε gɪxεlεmu wa. Xɔ sεεr kput, ɪε sankε gɪxεlεmu. Xɔ xεyε xɔa tɔlatiyenu.)

6. Bia maa ni Nyelye wa. Bia maa ni xɔa nyubersebo dukɔti wa. Hin a nɔnɔ tɔgbɔrnama xɔ kay kpolowo mu bεehun wa. Zu ɪɔ bi maa bullεkɔ?

(Bi maa bullεkɔ tonrebo.)

7. Βέκε boo lo Nyelye ha xɔa nyubersebɔɔ?

(Hɪn xe xɔa seersebɔ.)

8. Βι xe tu marton xɔ kay kpere lɛ dɪwɔ lɛɛ tennɪnu gɪye. Zu lo Nyelye sanke burko?

(Xɔ sankeyenu xɔa seera.)

9. Μɔɔnu Nyelye sanke gɪxɛɛmu fɛw xɔa seeranu, βέκε lo xɔnxɔ karanpubi Nyelye a gɪɪnri?

*(Xɔ karanpubi mɔ xɔ pananganu gɪɪnu,
xɔ vir xɔ tɔɔ xɔati.)*

10. Γɪɔ zu lo Nyelye tu xɔ sankenu gɪxɛɛmu fɛw?

(Xɔ tu gɪɔ tɔtanɪ.)

11. Ankɔ lo sanke Adan lɛ Eva?

(Nyelye lo.)

12. Xɔɔ xe Nyelye maa ɛɛkunu ɛ la nyubu
ɛ la xɛnabu sitanakari, beke ɔ xɔnɔ
karanpubi Nyelye a ɛɛbiyeri?

*(Xɔ karanpubi mɔɔnu Nyelye
valandamɔ fɛw sitanakari.)*

2

Nyelye a tsibiye

Mɔɔnɔ bi xε dow hɪnɔ a keyakɔ nu Nyelye sanke bi maa giloza Nyelye pananganu. Xɔ maa xε xɔa fεw. Nyelye xɔaba nɔnɔ pananga xɔ vɪr xɔ nɔnɔ fullɪ xɔ maa xɔ sanke lɔ hɪnkeyakɔɔ, baaku nu bi ti.

Nyelye a Sεbε kollobi mɔɔ Nyelye valandamɔ fεw sɪtanakarɪ. Xɔ xε kan gunbɔ fεw xɔ vɪr xɔ gi gunbɔ fεw. Xɔ ginu bi gbɔɔya dukɔti!

- **Nyelye xε gɪxεlɛmɔ fεw a tɔsε**

Mɔ Nyelye sanke gɪxεlɛmɔ fεw, xɔɔ lɔ xε hɪn a tɔsε.

Gaa tɛnnɪ gɪyε, langɔ lɔ. Gaa sɪnlε gbɔlε xɔ kay kpetiye laa gbelye, xɔɔ hɛn fεw gaa lɔ

ἄγε, ὡς γὰρ μὲν γὰρ ἵστανται. ὡς τὰν
ἵστανται Nyelye.

Nyelye sankε gυελεμου few hιn a few ὡς ἵστανται.
ὡς ἵστανται tuti bi κε bullε Nyelye ἄγε.
ὡς karanpu μὲν Nyelye κε wυσε, ὡς ἵστανται
gυελεμου nu ὡς sankε few.

Nyelye sankε gυελεμου few, ὡς ἵστανται κε ἄγε.

- **Nyelye κεε**

Nyelye a Σεβε σεε μὲν Nyelye κεε, ὡς
νῦν ὡς dun miye.

By dow gυελεμουκεγῶ nu ἄγε sankε hιn
karanpubi μὲν ὡς dun miye.

ὡς maa sankε dιwfιbwῶ biru ὡς kay bunbo
ἄγε ὡς sankεγῶ ισbiwri few.

Ƴɔ maɔ sanke dulaɔɔ huɔ a dunwaka
ɔmɔri, hale Ƴɔ hayɔ ɔmundunwaka le
dunwaka

Ƴɔ sanke dɔwnyebwo ɔɔbiwri few le huɔ a
fɔbwo. Ƴɔ sanke waa le vɔrankpenmu Ƴɔɔ
ɔɔbiwri few le penpelemu. Ƴɔ sanke linkeyɔ
huɔ xe lolle Ƴɔ giloza ƳɔnƳɔ dunbuɔ.

Nyelye xe Ƴɔ huɔ Ƴɔ gu mɔ Ƴɔ korbi Ƴɔ vɔr
Ƴɔ koro bi keyaka.

- **Nyelye kor gɔxɔlemu huɔ kere
keyakarɔ**

Nyelye a Sebe seer mɔ Nyelye kor
gɔxɔlemu huɔ kere keyakarɔ.

Gbɔɔ, ƳɔƳɔ xe kenbereke gɔraɔ a hab wa
Ƴɔ dan gɔrɔ sanr, wuy ɔɔ fa la deena le
bany!

Χαλαξε Nyelye sati 'pore. Χα ha giraa 'pore kenbereke χα hab, hakumiye χα gba. Nyelye sati χαα 'porebo gixelemu few hin isi hin a isinabo χαχομου hinχα χα κερε.

- **Nyelye ha nyubo 'porebo**

Nyelye habi we pore be nu xe nyubo χα gu moko χα kor dunwaka in binu.

We sinye ti bia xe kor 'porebo wa, halee gbo, χαχαε 'porebo a ti wa, nyuboy nu wula, nyubo maanu yuw, bo maa xe ηmayse tunabale. Χαχομου χα kanbey.

Χαχαε 'porebo a ti wa nyubo hinwoy gorobo waro waro gubale. Nyubo gony kanbey.

Nyelye sati 'porebo χα gu mo χα gi locha nu κερε binu. Χα χα gixelemu xe hin κερε χα giloza χοy dunbinu.

Nyelye korbi.

- **Nyelye nanri xɔ kere**

Giɔ nu Nyelye sanke few, xɔ kere. Giɔ nu bo la xɔ kere giloza ηmɔriye a yeri wa. Xɔ xe giɔ nu kere. Nyelye sanke burko nu kere xɔ gu mɔɔ xɔarɛn kere.

Nyelye a xesi ηmaysɛ wa.

Duu Naari 1.31 *A Nyelye dow gixelɛmu nu xɔ sanke few, xɔ ni mɔɔnu hin kere, a xɔ dɔnyɛnu. A kenbereke yi, hakumiye dukeri xɔ xe xɔa tɔtanike giraari.*

- **Nyelye a hunye**

Nyelye fi bakɔ nu kere nu bulle 'lekeri.

Xɔa xe 'leko nu bi niw bi hinbunu wa, xɔɔ 'lekoo xɔ ley xɔ 'lɪnke 'leko nu bi niw.

Nyelye a Sebε kollebi mɔɔɔɔ 'leko nu
Nyelye ti, xɔɔ bakɔ kerε. Xɔɔ tuni bäänikεya
nu nunu dɔwɔ lε ɔkɔ. Xɔɔ bääni a sundεkɔɔ
wε hungballaka mi nu kerε keyakarɔ. Xɔɔ du,
ηmayse a maa wooti wa. Wεε a ti nu maa
'pɔr wa, wεε a ti nu maa puta wa. Xɔɔ
hungballakɔ kerε xɔ kasa, bulɔɔ tɔlɔlɔ mu
dεεhun.

Nyelyeri nyεnbaka a fi wa, mibureke a fi
wa. Purreke a fi wa. Hayηmɔpu a fi lε xubu
wa. Migɔkase a xε ɔɔ nyelyeri wa. Nyubɔ
fεw dunwaka bɔɔɔ. Dukɔti lolleherdunwɔ
fi. Namɔ nu fi hin a xε xε ηmayse wa.
Nyelyeri nyungo a waarɔ lε dεε wa.
Dumaka a xε bir fi dukɔti wa.

Nyelyeri xε bakɔ nu kerε, xɔa
nyubersekεyapɔ xε ɔɔɔ Nyelxo nu kerε.
Xɔɔ bakɔ kerε wua maa gi karanpi ɔɔbiixo
nu xɔ ti wa.

Gboƙo le dow makoƙo la hinbu xe ni we
gikayaka gberi. Bɛɛ lo bi maa kpenikenu
goun nu fi 'lekorɪ?

Bipo

1. Bu dow Nyelye a gixelemukeyo nu xo
sanke, bi maa giloza Nyelye pananganu.
Bɛke lo Nyelye gi?

(Xo gi gunbo few.)

2. Anko lo to lo hinxo?

(Nyelye lo.)

3. Bɛɛlo xe Nyelye lo to lo hinxo?

(Xo gu makoƙo xo lo sankeye.)

4. Nyelye maa sanke burko we isibiixo nu
ɲmɔri haleɛ xo kor burko xo keɛɛ keyakarɪ.
Bɛɛ lo xe Nyelye lo sanke burko xo keɛɛ
keyakarɪ?

(Xo gu makoƙo Nyelye keɛɛ.)

5. Nyelye sasi 'pɔrɛbɔ xɔɔmɔ hɪnxɔ xɔnɔ yaa keyakarɪ. Xɔɔxɛ 'pɔrɛbɔ a ti wa, bɛɛ lɔ bi maa kɛnɪkɛnɔ hɪnxɔ a guɔn?

(ɪmaysɛy xɛ infɑ, gɪkay pɔ.)

6 Xɔɔ xɛ wɛ gɪyɛ fa xɔ kɛrɛ keyakarɪ ɪmɔpɪyɛ a yɛrɪ wa, bi maa za xɔɔ gɪxɔ ?

(kɛrɛ)

7. Bɛkɛ lɔ xɛ gɪxɛɛmɔ nɔ Nyelye sanke fɛw, hɪn kɛrɛ?

(Xɔ gu mɔɔ Nyelye kɛrɛ.)

8. Nyelye fi bakɔ nɔ kɛrɛ, zu lɔ bi maa bullɛ xɔɔ bakɔɔ?

('Lɛkerɪ, xɔ kay nyelyerɪ.)

9. Wu maa karanpɪ gɪxɛɛmɔ sanr nɔ Nyelye a Sɛbɛ karanpɪbɪ 'lɛkerɪ a guɔn ya?

(Hɪn pɔ!)

3

Nyelye a nyubersebo a siriye

Nyelye a Sebε kollebi mɔɔnu Nyelye pananganu. Xɔ gi gunbo few. Xɔ lo sanke gunbo few nu fa xa seeranu. Mɔɔnu Nyelye sanke burko hin a few kerε.

Nyelye sasi 'pɔrebɔ xɔɔmu lo hinxa xɔnu yaa keyakarɩ. Giraa gi anko sinyε lo xa xε hab lε sinxa nu xa xε gba. Hale tonrebo lε nyubo bo nusu 'pɔrebɔ nu bo duwo lε gi bεε lo bo maa xε lε zu lo bo maa in fa.

Nyelye sasi 'pɔrebɔ xɔɔmu nyubo few dunwaka inboɔnu.

Mɔɔnu Nyelye keɛe xɔ koro gɔxɛɛmu fɛw hɪn nanpi keyakarɪ ŋmaysebale. 'Lekori xe bakɔ nu keɛe xɔ gu mɔɔnu fi lo Nyelye ti. Xɔ koro gɔxɛɛmu fɛw keɛe mu 'lekee.

- **Ŋmayse ɪsɪbiye yi**

Mɔ Nyelye sanke burko xɔ law, we ŋmayse ɪsɪbiye yi.

Nyelye a nyuberse nu Nyelye sanke a gbal a 'lɪnke hɪn a fɛw, a vir aa nuɔnu dunwaka danwa. Nyelye sankɛɛ lɛ a xe bookɛyaka lɛ hayɛ, a lɛɛ xɔɔ nyuberseɛ gbɔɔza hɪnaa maa xe we bookɛyaka hɪnaa ti.

Xɔɔ nyuberseɛ lɔ bɔ xe bullɛɛ Lusifer. Aa kor hɪnaa vir xe Nyelye a nyuberse danwa. Aa xe duw 'pɔɛbɔ nu Nyelye haan wa. A xɛnu duw bapɛɛn a 'pɔɛbɔ.

Hun lo xe gboko zu lo gunbo benni hun yaa
le hinaa xe fullwa. Nyelye a xoo nyuberse
gboko xo benni hinaa lo xew Nyelxo.

Nyelye a xoo nyuberse migikase bulle we
Nyelye a nyuberse bo dowhinaa le
wulanu Tose.

Nyelye a nyuberse sirisebo nyansi Nyelye
bo koro le puta gunbo few.

'Leko a vir xo xe bako nu dunwaka ti
danwa.

- **Killi a gun**

Siryko nu Nyelye a nyuberse siriri Nyelye,
Nyelye a Sebe bulleke killi. Killi karanpubi
bia xe yalle keyakarɪ mo Nyelye kor wa.

Σιηκω νυ βι κε ισηυ γβωωγαημωρι, ιε σιηκω
νυ βι κε κε γικαα κω κε τιηι waa βι kolle
Nyelye βι gi γιγε ιε 'lɪnkεγε, ιε fulli, βι
'lɪnkεγε.

Ιε ισηυ κω ισηβιιχο κε killi.

Killi κε puta gunbo few.

- **Nyelye fa κω nanpi kpokpo**

Σιηκω νυ nyungo κε γικαα a βηηηι a woo
kparyaysiye. Βια maa zeyen waro ανυ κεγε
wa. Nyubo βηηηι bo nanpi.

Χωα nanpi μωωηυ nyugikase ηω fa
kparyaysikay wa. Χωα κερε nyugikase ιε
migikase ηω fa kparyaysikay wa. Nyelye a
kor κω wa. Χω κε si ηmayse few a kparyay.

Χαα κparyaysiye nanpi κpokpo. Χαα κparyaysiye a χε χωνrsti wa, χαα zel duko wa. Nyelye a κparyaysiye χε benninu ηmayse nu wu χε.

Nyelye fa χo nanpi κpokpo.

- **Nyelye a zey nyubermigikasεbo in fa χαα bako wa**

Μωκoυ Nyelye du, χαα maa zey χαα nyubermigikasεbo in fa χαα bako nu du χo nanpi wa. Nyelye a χoκ nyuberεεbo hin a maa in fi wa, hin fi, hiny puta bako nu du χo nanpi.

Χoκoχε Nyelye nunniko χo bo kolleko χo la hin a χε vtr yi danwa. Nyelye ha we herkulaa χαα nyuberεemigikasεε, χo bullεε

Satan, xɔa naa xe nyansise xɔ kay kiise.

Satan xe Nyelye a nyansise.

- **Nyelye tenni balkɩlaa xɔ ha nyobersebo nu xe ηmayse**

Nyelye tenni we balkɩlaa xɔ ha Satan le tonrebo nu duwee. Xɔɔ bako tenni hin angɔ ɩɔ hin a ba. Xɔ bako bennikɔnu.

Xɔɔ tonreηmɔpuu hin a balkɩlaa ηmɔpu.

Mɔɔnu xɔɔ tonreboo nu xe ηmayse wɔwhunri, Nyelye a guun a dunyɔnu wa, xɔɔxe hin a balkɩlaa nu hin ti xe tɔɔraka le mibureyke. Xɔɔ balηmɔpu ɩɔ bo bulle datusiye.

Ƙɔɔ nu fi xɔɔ balɛmɔpu bɔy ɪsɪfi kɔkɔ.
Xɔɔ bakɔ xe Satan a kɔaryaysina ɪ
tonrebo nu dɔwɛɛ.

- **Nyelye a nyɔɔɛɛɔɔ a pananga dɛ
hun dɔw Nyelye**

Xɔɔ xe wɛ tonrebo 'pony dɔw Satan hun
kay Nyelye a tennikanga, a ɪɛɛ hun a poko
dɛ hun dɔw Nyelye hun kan xɔa tenike hun
xe xɔa sɛɛɛɛɔɔ.

Tonrebo nu fi fɛw hun dun miye hun fi
'lekeri Nyelyenu, hun xɛw xɔa boo.

Ankɔngɔ ɔ wɔ gbɔɔ Nyelye kor hun xe?

Bipo

1. Nyelye a nyubersekεya nu xɔ sankε xɔ haan bookeyaka lε a xe ya? *(Aan.)*

2. Xɔɔ nyubersekεyaa, Nyelye a booxo nu a xεw, xɔ dunhunnu ya? *('An 'an.)*

3. Bεε lɔ xɔɔ tonree nu kor?

(A kor hinaa tu Nyelye a isina.)

4. Nyelye a Σεβε karanplɔ wε sεεra nu xe xɔɔ tonree a kori nu siriri Nyelye, anko sεεra lɔ? *(Killi lo.)*

5. Bεκε lɔ xe xɔɔ tonree lo koro hinaa xe Nyelye?

(Aa koro lε xe booxo nu Nyelye haan wa.

A koro hinaa xe Nyelye lε 'linkεε.)

6. Zii lo bo xe bulle gbawanyamoru le
xebinamoru? *(Killi lo.)*

7. Xaa kere mo bo siw migikase a kpanyay
wa ya?

(Xo kere mo bo siw wee.)

8. Beka lo xe bo lo benni bo si nmayse a
kpanyay?

*(Xo gu mo xaa kere mawu
nyugikase mo fa kpanyaysikay wa.)*

9. Nyelye fa xo nanpi sinwri few laa we
sinye ti xaa nanpi wa ya?

(Xo nanpi kpokpo.)

10. Mawu Nyelye du, xaa maa zey
tonrenamoru in fi 'lekeri wa. Bex lo xo xe
xaw tonreboo?

(Xo ninniko xaa baka.)

11. Nyelye ha we yerkilaa xɔa nyubersemigikase nu xe Satan. Bɛɛ lo xɔa yiraxɔ karanpu?

(Xɔ karanpu nyansise xɔ kay kiise.)

12. Zu lo bo xe bulle bakɔ nu Nyelye tɛnnu xɔ ha Satan le ba tonrenmɔpu?

(Datusiye lo.)

13. Bäänikula nu Satan ti, xɔa bakɔ kɛɛ nyungo in fi ya?

('An 'an!)

14. Nyelye a nyuberse poko fi hun kanɔ Nyelye a tenike, ay lo hun ti?

(Hin fi nyelyeri.)

4

Πιρημωπυε

Gowna, hinxo isi xo kere xo du mu 'lekee. Xoo sixori nyungo a xe bollε wa, nyungo a xe xe ηmayse wa, laa le hob wa. Migikase a in fa wa. Nyungo a xe yuw wa, nyun a xe binni wa, nyun a xe ku wa. Killi a in fa hinxo wa. Loo nu kere xo 'lunkeyo, gye a xe pu wa.

Hinxo nu Nyelye sanke xo xe bako nu kere nyubo isi. Hin kere moo nu Nyelye korye. Hin a few kere hin du.

- **GiXelmu few kere**

Xina le yira nu Nyelye sanke bo isi bo du. Nyuduwapo lo maa isinu Nyelxo nu du.

Tokpeny xinaa lo bo xe bulle Adan, ba yira lo bo xe bulle Eva. Nyelye korbo. Xo tenni we dansukprekeyaka xo habo. Xoo bakoo namo in mi le limu le paro le gbooro le ginyebwo le diwo. Diwpoko xe nyeb nyebkeyo.

Nyelye ha Adan le Eva bulaa bo yaa bawo few nu bo kor lee di loxo nu bo kor. A lee giye tani lo ti nu a benni bo di wa.

Duu Naari 2.9 *A xo xe diwo tawori tawori nu kere hinbiyeri le hin a nyebwo dun, hin fu baaniiri. Xo sa mi tagodiyaxo baani a sundeke le filidiyaa nu xe karanpi keyaka le gikaa.*

- **Nyelye lo kolle Adan Ie Eva xɔ la: ɪ dankenamɪɾɪ**

Nyelye kon Adan Ie Eva mɔɔɔɔ bɔ dɪw wɛ dɪwnyebwaka tanɪ mi. Bɔɔ siriri xɔɔ 'pɔɔɔɔ bɔ ɪ dɪ xɔɔ dɪwnyebwakɔɔ, bɔy pɪ.

Xɔ yɔw mɔɔɔɔ Adan Ie Eva baa mundo xɔɔ dɪwnyebwakɔ wa, xɔ gu mɔ dɪwnyebwo 'pony ɪɪmi dansukpɛxɔ. Xɔɔ xɛ baa mundeke wa, xɔy karanɪ mɔ Adan Ie Eva, bɔ kan Nyelye a tenike bɔ xaanɪ Tɔɔɔ ɪxɔɔ nɪ a kollebo. Bɔ dankɛnari Nyelye bɔ giza ɪxɔɔ nɪ xɔ habɔnaa xɔ kɛɛ bɔnaanu.

ɪ dow ɪxɔɔ nɪ Tɔɔɔ nɪ kor, a kor Adan Ie Eva, bɔ xaanɪ ɪxɔɔ nɪ hɪnaa kollebo. Xɔ tunɪ mɪ Nyelye lo kollebo xɔ la: ɪ dankenamɪɾɪ.

l dow mɔɔnɔ ɔɔ ɔɔ gowna, nyuduwapɔ ɔɔ
bɔ dankɛnari Nyelxo nu du. Dunwaka
ɔɔnɔnɔ hɔnɔɔ nu du.

Duu Naari 2.16, 17 *Xɔɔ kollee,
ɔɔ la: wɔ maa di diwɔ fɛw a
nyebwaka lɛɛ an munde filiɔɔɔɔ nu
xɛ karanpi keyaka lɛ gɔkaa a
nyebwaka yi. Gaa mundeke we
surwo, wɔy pi.*

- **Ankɔ ɔɔ bɛnni ɔɔ xaanri, Nyelye
laa Satan?**

Xɔa korikeri Satan nu xɛ Nyelye a
nyubersemigkasɛɛ yaa a ni Adan lɛ Eva
dansɔkɔpɔɔ. Satan kolle Adan lɛ Eva a la:
Nyelye werenkesi wɛ gɔkeyaka ɔɔ. A
kollebo a la: xɔɔɔ ɔɔ munde

dɔwɔnyebwakɔ nu Nyelye konbo bɔ
munde, bɔy tɔnɩ Nyelye.

Duu Naari 3.4, 5 A

*kpankpohun kolle yɔraa, a la: an'an,
xɔa mu wa. la maa pu besike le
besike yi. Nyelye giza eɛ mundeke
we surwo, iy peti le tunike le gi
keyaka le gɩkaa.*

Bɛɛ ɩɔ Adan le Eɔva bɛnnɩ bɔ xɛ? Satan,
kparyay ɩɔ anu sɛɛr laa bɩnnɩke ɩɔ? Bɔɔ
kanɩke Satan bɔy munde dɔwɔnyebwakɔ nu
Nyelye konbo. Lɛɛ bɔɔ xaanɩ Nyelye,
bɔay mundeke wa.

Ankɔ ɩɔ bɔ bɛnnɩ bɔ xaanɩ? Nyelye laa
Satan? Ankɔ ɩɔ bɔ bɛnnɩ bɔ dankɛnari?

- **Adan Ie Eva siriri 'poretana nu Nyelye habo**

l gi bεε lo ya? Adan Ie Eva bo xaan a Iεε xa dunboko moko bo mi dansukpeduwako nu Nyelye tenni xo habo wa. Boko kor loxo nu kere xo 'lunke. Boko kor bona tuni Nyelye. Bo kay bo xe loxo nu Nyelye konbo bo xe, bo munde dwnyebwako nu Nyelye konbo.

Duu Naaru 3.6 *A yira inu dow dwnyebwo, hun kere hinbiyeri, a giza hiny dun, hun maa munde Ie maa petike nyun a gi fili. A kpil tanu a munde. A law a hanu ba xina nu fa ba bako, a hun mundeke ti.*

Adan Ie Eva, bo xaanru Satan a bunniko. Bo xaan bo gbokza Satan gi loxo nu kere

bɔnaano a 'lɪnkɛ Nyelye. Bɔ siriri 'pɔrɛ tana nu Nyelye habɔ. Bɔ pir lɛ usɪnu Satan lɛɛ dɔsɪ Nyelye.

Miburegballaka lɔ, laa zi? Bu xɛw lɔxɔ nu Nyelye la bia xɛ xɛ wa, xɔ maa habɪ mibureyke kpokpo.

- **Hɪnxɔ fɛw, xɔ gbankɛ**

Xɔa lawna Adan lɛ ɛva bɔ siriri Nyelye a 'pɔrɛtana nu xɔ habɔ, hɪnxɔ fɛw xɔ gbankɛ. Xɔa vir xɔ xɛ bakɔ nu du gɪkabalɛ danwa. Hayɪmɔpɪ lɛ xubu gow hɪn fu burkori. Namɔ gow hɪnnɪ kɪ hɪn a wɔw. Hɔbɔ lɛ gɪnɪwɔ lɛ nyɛnbawɔ lɛ mibureyke lɛ pirɛkɛ yɛɛ hɪnxɔ.

Killi puta hin a few. A puta hinkεyako nu
Nyelye sanke a vir a putanu xinaxo nu
Nyelye nunu Adanri le Eva.

Adan le Eva, bo gboko le pir loko nu kere xo
'lunke, a lee boko gbokoya siriri Nyelye a puta
hin a few.

- **Pureke a gowna**

Nyelye kolle Adan le Eva moko bo
sirihnaaru boko togboko xo y in we giraaru,
bo y pu.

Wu bibsi we giraaru bee lo xe nyoko lo xe
pu ya?

Duu Naaru 3.17-19

17-18 Xo kolle xinaa naaku, xo la:

moko wu kan la yira a tenike, wu

*kay wu munde ginyebwakɔ nu mi
kongu duu, gaa lo xɔ tuti, a mi
kparaw sari burko naaku. Xubu le
xooma, hiny fu la loxo naaku. Wuy
gwa fala gbuna lee woo la lodulo
girciri few. ¹⁹ Wuy peeni le 'pɔb zawsu
lee di la dulo girciri girciri few le xɔ yaa
huun laa dannu sinxɔ nu wu virɔ
burko nu wu guti. Mi tennikunu
burko duu le wuy vir xe burko ti.*

Nyelye a Sebɛ kollobi xɔ la: Adan le Eva,
bɔɔ killi lo xɔ tuti pureke yee hinxɔ.

Pureke xe gixɔ nu nmɔri, xaa kere wa.
Sinxɔ nu nyungo pu xɔ karanpubi mɔɔnu
aa fa gon burkori danwa. A dar aa yow
danwa. Xɔlxɛ, xunwori, nyubɔ miye xe
bure. Nyun nu bɔ koro a dar. Lɔbɔ nu zey
bɔ bal bɔɔ wɛɛhun bɔ ni mɔɔ bɔ fa bɔɔba.

Ɓɔ xenu wiy ɔɔ nunu mibureyke 'pony.
Xɔnɔɔ ɔɔ Nyelye a Sɛbɛ kollobi pɛrɛkɛ a
gɔɔnri. Xɔ karanpɔbi mɔ biy leynu ɔɔ nu
bi kor.

- **Ɓɔy leynu Nyelye kpokpo**

Ƙɛ pɛr Ƙɛ isi Satan a boko, Adan Ƙɛ Eva, ɔɔ
leynu ɔɔ xina nu xɛ Nyelye. Ɓɔa vir ɔɔ
nunu xinaa Ƙɛ Nyelye wa. Ɓɔ ni mɔ ɔɔ
bɔɔba. Ɓɔ nunu wiye Ƙɛ mibureke 'pony.
Adan Ƙɛ Eva ɔɔ leynu ɔɔ xenkaywa nu xɛ
Nyelye.

Ƙɔɔ nu kanɔɔy xɛ mɔɔnɔ bɔɔ pu ɔɔ yaw Ƙɛ
yaa isinu Satan a bakɔ nu nunu
mibureyke. Ɓɔy leynu Nyelye kpokpo. Xɔɔ
sɛɛra tuw nyaaraka. Xɔ tuni laalesi pɛrɛkɛ.

Adan Ƙɛ Eva ɔɔ woo nagika.

- **Σεεrκεyya**

A Ιεε Nyelye σεεrbɔ we σεεrκεyya. Nyelye a Σεβε kollebi mɔɔnɔ Nyelye kor Adan Ιε Eva xɔy habɔ maa Ιε bɔ vɪr yi Ιε du.

Χɔɔ xe bɔ dε Ιɔxɔ nɔ xɔ ka, Nyelye habɔ bulaa Ιε bɔ Ιε 'lekeri.

Adan Ιε Eva bɔ nɔnɔ we gbɔɔya Ιε xe. Bɔ maa dε Ιε xe Ιɔxɔ nɔ Nyelye Ιa bɔ xe. Χɔɔ xe bɔ xeyε, fa Ιɔ bɔy yaa nyelyeri. Bɔ maa kay xɔa xεε Ιε Ιεnɔ Satan ba miburenaa. We pɪryε a ti danwa. Nyuduwapɔ Ιɔ maa Ιεnɔ Nyelxo nɔ du.

Ankɔ baka Ιɔ wɔ gbɔɔ Adan Ιε Eva kor bɔnaa Ιε?

Bipo

1. Mɔ́ɔ́nɔ́ Nyelye kor Adan lɛ Eva xɔ kor
bɔ́ɔ́ keyaka, anko baka lɔ́ xɔ tɛnnɔ́ xɔ habɔ́?

(Dansukpɛɛ lɔ́.)

2. 'Pɔ́rɛbɔ́ zu lɔ́ Nyelye ha Adan lɛ Eva?

(Tanɔ́ lɔ́.)

3. Anko 'pɔ́rɛ lɔ́ Nyelye ha Adan lɛ Eva?

(Xɔ la baa xɛ munde dɔ́wnyebwakɔ́ wa.)

4. Bɛkɛ lɔ́y dan Adan lɛ Eva xɔ́xɛ bɔ́ siriri
xɔ́ 'pɔ́rɛɛrɔ́? *(Purɛkɛ lɔ́.)*

5. Anko lɔ́ Satan la Adan lɛ Eva bɔ́y tɔ́nɔ́
xɔ́xɛ bɔ́ munde dɔ́wnyebwakɔ́ nɔ́ bɔ́ la
baa xɛ munde wa? *(Nyelye lɔ́.)*

6. Mɔ́ xɔ́ mɔ́ Satan nɔ́ sɛɛr kparyay ya?

('An 'an.)

7. Adan le Eva bo kan Nyelye a tenike ya?

('An 'an.)

8. Anko serra bo Nyelye a Sebe karanpubi

Adan le Eva bo siriyo? *(Killi lo.)*

9. Beke bo yee hinxo killi bo xo tuti? *(Pureke,*

nyenbaka, mibureke, hin pu.)

10. Mo bo Nyelye a Sebe ser pureke a guun

xo karanpu mo bi leyni waw, a lee anko bo

bi leynu? *(Nyun nu pu a law bi leyyenu.)*

11. Nyelye a kor Adan le Eva usinu Satan

wa. Nyelye la hunaay habo maa le bo du.

Belxe xo lxe xax? *(Xo gu moko xo*

korobo.)

5

Anko lo bi benni bi xaanri?

Moo Nyelye sanke burko xaa gowna hun a few kere mo 'lekee. Xina le yira nu xo sanke bo kere dukoti. Nyungo nu du hun lo maa isinu Nyelxori nu du. Nyelye kor Adan le Eva. Hun lo isi boo xenkaywa.

- **Laalesi pureke**

Xoo suxori Satan yaa a ni Adan le Eva dansukpexo a mixo. A binni a seerbonu. A kollebo a la bo maa tuni Nyelye.

Adan le Eva bo xaanri Satan. Bo isi Satan a boko bo lo kay Nyelye. Adan le Eva bo xe killi.

Nyelye a Sebɛ kollebi xɔ la killi lɔ xɛ yinu purekɛ.

Adan lɛ Eva bɔ tɔgbɔrwɔy kpton lɛ pu.

Mɔɔɔ bɔy pu lɛ law bɔy usunɔ Satan lɛ ba bɛrsɛbɔ tɔɔraka a miye. Ankɔ nagɔkaa lɔ?

Xɔ tunɔ mɔɔɔ bɔy pu laalesɔ purekɛ.

Xɔɔɔ lɔ Nyelye a Sebɛ bullɛ laalesɔ purekɛ.

Killi xɛ yinu mibureyke 'pony.

- **Nyelye anɔ kor Adan lɛ Eva bɔ usunɔ Satan wa**

Nyelye anɔ kor Adan lɛ Eva bɔ usunɔ Satan wa. Xɔ korbo. A lɛɛ Adan lɛ Eva baa maa usɔ Nyelyeri wa xɔ gu mɔ baa du danwa.

Mɔɔnɔ bɔ gbɔɔ lɛ usɪnɔ Satan bɔ waar bɔ
xɛ killisebo. Bɛɛ lɔ Nyelye bɛnnɪ xɔ xɛ?

Nyelye a koro lɔxɔ nɔ xɔ maa xɛ wa. Xɔ
nɔnɔ wɛ fullɪ. Xɔ karanpɪ xɔa fullɪ gberɪ
Adan lɛ Eva. Lɔxɔ nɔ xɔ kollebo xɔ xɛ
sɛɛrkeyya.

Nyelye sa xɔa nɔfɪyaa xɔy sunnɔ wɛ nyun
kpee burkori. Xɔɔ nyunhun maa suw
Adan lɛ Eva lɛ berbɔ lɛ baa xɛ woo pankɛɛ
bɔɔ killi nɔ bɔ xɛ ba kooti wa. A maa
suwbo laalesɪ pɪrɛkɔrɪ. Xɔɔ nyunhun lɔ bɔ
bullɛ Suwse.

Nyelye a karanpɪ ankɔ usɪbiiye lɔ Suwsey
fenti Adan lɛ Eva wa, xɔa karanpɪ ankɔ
usɪbiiye lɔ xɔy xɛbɔ lɛ bɔ du kɪlaa wa, lɛɛ
Nyelye sa xɔa nɔfɪya.

A lɛɛ Adan lɛ ɛva bɔ xaanri Nyelye dɪkɛ ya? Bɔ dankɛnakɛri dɪkɛ ya?

- **Dankɛnamɪri**

Nyungo hun kolleku a la: dankɛnamɪri.
Bɛɛ lɔ xɔ karanpu?

Zɛy mi karanpɪku wɛ gu'pɪnnɪwɔ.

*Wɛ giraari Zan lɛ bɔɔ sorwo
nu mil gbornaa. Zan turari
gboreko a naa tani ba naa sɔr
a wor gborekoo a mur.*

*A sɔ a san a lɔnu xɔr anu di
zaka lɛ san, lɛɛ ɔkɔ a pananxɔ
tuhun xɔ yaanu. Hɔbɔwɔ gowe.
ɔkɔ nu tob, ba gandɔ nub
hinnu pɔnɛɛ. A ni mɔ a vir
anu mur.*

*Λεε χκκ sixκri, Zan ta sorwo
wer κκκ. A xe nyungo nu
nunu pananga ba naw basu
pananganu gborekoo a mixo.
Χκκ derenu a lal ba nunwo
Zanri a bullεε a la: mu nay.
Gow mi nunwo le mi suku.
Dankenamiri!*

Βεε Ιο Zan benni a xe?

*Hun xaanri bκκ sorwo, ay
gow ba nunwo. Χκκlaawa, a
maa waar le suw ba hitκ. A
maa pir bκκ sorwo a suko laa
bapεen angκ.*

Anκκ Ιο a benni a dankenari?

Zan lal ba nunwo a gow bɔɔ sorwo angɔ. A xaan a gila bɔnaa sorwo berhɪnaa hɪnaa xɛ niike wa. Zan dankɛnarɪ bɔɔ sorwo. A pɪr keyaka.

- **Purkeyaka**

Xɔɔ pɪrxɔ ɪ Nyelye kor Adan ɪ Eva bɔ xɛ. Xɔnɔ kor bɔ dankɛnahɪnaarɪ ɪ xaan ɪ giloza hɪnaa berɔbɔ ɪ baa xɛ yaa ɪ Satan a balɪmɔrɪ wa. Aan, Nyelye nunɔ wɛ fullɪ bɔrɪ.

A ɪɛ Adan ɪ Eva bɔy dankɛna ya?

Tɔsɛ a karanpɪbɔ ba fullɪ fɛw wa. Aa karanpɪbɔ Suwse a guɔn fɛw wa. A ɪɛ xɔ sa xɔa nɔfɪya. Xɔɔ nɔfɪsaxɔ xɛ, nyɔn nu

dankenari Nyelye a xaanri xɔa nufisaxɔ,
Nyelyey xe xɔɔ nyunhun a du. Le sinxɔ nu
a pu a law a maa usunu Nyelxo nu du. Xɔ
nyuw bi dankenahinaari xɔaba. Xɔɔ lo
kput.

Xɔɔ sɛɛraa a kɛɛ, nyubɔ gow bɔnu sa bɔ
gbɔɔya giraxɔ nu Suwsey yi.

Ankɔ lo bɛnni a xe xɔɔ Suwsee?

Bipo

1. Adan le Eva bɔ pir le xaanri Satan. Bɔy
piti bɔ law, bɔy leynu Nyelye, bɔy usunu
Satan ba balɛmɔri. Zu lo Nyelye a Sɛbe
bulle xɔɔ purekɔ a usibiixo? (*Laalesi
purekɛ.*)

2. Nyelye nu kor Adan le Eva bo
ishinaano xa balduuwa. Xo nono we filli
le xe xo guunhunri ya? *(Aan.)*

3. Nyelye karanpi xa filli few Adan le Eva
ya? *('An 'an.)*

4. Nyelye sa xa nufiya Adan le Evari xo la
hinaay sunno we nyun burkori le suwbo
laalesti purekori. Zu lo bo bulle xo
nyunhun? *(Suwse.)*

5. Adan le Eva benni bo xaanri Nyelye ya?
(Aan.)

6. Gu'pinniwori, Zan dankenari bo sorwo
a xaanhunri a giloza hun lo maa
dankhinaari ya? *(Aan.)*

7. Zan dankenari bo sorwo a xaanhunri a
gila a korhinaa ya? *(Aan.)*

8. Mɔɔnɔ Zan nɔnɛ ɔkɔ a mixo a sa ba
nɔfɪya mɔ ay xɛ keyaka bɔnaa sorwo ɛ a
ɔ suw hɪnaa ya? (*'An 'an.*)

9. Adan ɛ Eva bɔ sa bɔɔ nɔfɪya Nyelyeri
bɔnaay xɛ ŋmaysɛ danwa ɛ Nyelye ɔ
suwbo ya? (*'An 'an.*)

10. Zan ta sorwo, kparyay ɔ a sɛɛr a la
dankɛnamɪrɪ ya? (*Aan.*)

11. Kparyay ɔ Nyelye sɛɛr xɔ la nyubɔ
dankɛnahɪnaarɪ hɪnaa xɛbɔ bɔ du sɪnxɔ nɔ
bɔ pɪ ya? (*Aan.*)

12. Bɛkɛ ɔ xɛ xɔ bɛnnɪ wɔ du ɛ ɪsɪ 'lekeri?
(*Xɔ gu mɔ Nyelye du.*)

6

Fullu nu danko

Nyelye sanke burduwaka, a lee moko
Adan le Eva pir moko baa de le dankenari
Nyelye wa, bo puta hin a few. Burko
gbanke xo birin killinu.

Nyelye a Sebe kollebi xo la killi lo xe yinu
pureke. Killii xe yinu mibureyke 'pony.

Lee Nyelye ser Adan le Eva serkeyya. Xo
nunu fullu nu dankobori. We giraari xoy
sunnu Suwse nu maa suw nyubo bo
gunuwoori sinxo nu killi yee burkoo. Ay
fenti nyubo le habo bulaa baa xe yaa
Satan a boko wa. Nyubo maa gbulenke
yiri Nyelye.

Nyelye la Suwsey ber nyubo bɔɔ tɔɔrakari laalesi purekɔri.

Ɓɔɔ xe nyunhun xaanri Nyelye lɔɔɔ nu ɔɔ sɛɛr a gila kparyay lɔ, Nyelyey xɛɛn a du kilaa. Lɔɔɔ nu du bɔ lɔ maa isi 'lekori nu du.

- **Gugballɔ tanɔ fa**

A lɛɛ wɛ gugballɔ tanɔ fa. Adan lɛ Eva baa maa yaa Nyelyeri bɔɔ kparyay laa si wayi. Nyelye bɛnni ɔɔ si killi a kparyay.

Adan lɛ Eva, bɔ siriri Nyelye. Bɔ bɛnni bɔ xaanri Nyelye bɔ lɔ kay bɔ xaanri Satan. Adan lɛ Eva, bɔ xe killi. Nyelye a maa zeybɔ mu wa. Ɓɔɔ maa umu ɔɔ tuni mu za giye a xe wayi. Ɓɔɔ nanpi mu wa. Killi fɛw bɛnni a woo kparyaysiye.

Zu lo Nyelye maa si killi a kparyay lee zey
Adan le Eva bwa kparyaysiye?

We gukeyo nay, mwonu Adan le Eva benni
bo woo kparyaysiye bwa killiri, been dukoti,
bi benni bi woo kparyaysiye bi killiri.

Nyubo few xe xe gikaa. Biriwinabo yooo,
biriwinabo yooo, hinaro, hale le suwaro.
Bi few bi xe xe killi. Bi tunu Adan le Eva.

Bi few bi benni bi gi zu lo Nyelyey siw killi
a kparyay xo laa siw nyun nu xe gikaa ba
kparyay wa.

- **Bo tu annabii nu kanbey**

Nyelye gow xo karanpi xa fullu keyakarɩ.
Mwa nyubo a kan killi a naa zu lo a nmɔpi

wa, Nyelye koro karanɓo wɛ guun
xɔɓɓo bɔ kan xɔa naa.

Xɔn bako boɓy ni moɓɓo Nyelye maa si killi
a kparyay xɔ laa siw nyun nu xɛ gɪkaa ba
kparyay wa. Nyelye kollebo xɔ la xɔ bɛnni
bɔ woo nama nu xɛ annabii.

Xɔɔ annabiihun bɛnni a xɛ sabi. A bɛnni a
kanbey nyɛnbale. Aa bɛnni a nyɛn wa, xɔ
kay ba wɛ baka 'pɔr wa. Ba fumo bɛnni
hun kerɛ. Xɔɔ annabiihun bɛnni a kanbey.

Nyungo nu xɛ gɪkaa a bɛnni a gow
annabii lɛ yaanu wɛ baka kpee. Xɔɔ
nyunhun bɛnni a tu ba nunwo lɛ sa xɔɔ
namaa a taaru. Nyelye kolle nyubo xɔ la
boɓɓo xɛ mu xɔ tuni muza boɓɓo killi sanboɓɓo a
yeeri xɔɔ annabiihun.

- **Annabiihuny tu nyun a kpanyaysiye a usinaa**

A lee we guturawoy dan.

Wu tundenus mawonu pureke yee burkori killi lo xo tuti ya?

A lee annabiihuny tu nyun a killi le punu. Xoo annabiihun a purekoy xe nyubo le bo kan le giza bo killi lo ku xo namaa.

Nyelye kolle nyubo bo xe xo, le kan xoo fullu a naa, fullu nuu lal bulaa le si killi a kpanyay lee zey nyubo kpanyaysiye. Annabii lo tu nyun a kpanyaysiye a usinaa.

Nyubo xe lo nu Nyelye ka xo gu mawo bo dankenari Nyelye lo nu xo ka. Bo xaan

bo giloza kparyay lo. Bo xaan bo gila
annabii lo tu bonaa kparyaysiye a usnaa.
Moo xoo nyuboo pu, Nyelye xeboo bo du bo
maa bo usi 'lekeri.

Xoo dunwuntu moo wu gila Nyelye nuntu we
fulli ya? We isibiiye lo Nyelye karanpunu
moo xoo korobi.

Bipo

1. Bexoxe Nyelye a kor xoo si Adan le Eva
booo kparyay wa? (*Xoo gu mooonu xoo korbo.*)

2. Nyelye maa xe xoo tuni xemuza xoo gila
Adan le Eva baa xe killi wa ya? (*'An 'an.*)

3. Nyelye karanpi moo xoo maa si killi a
kparyay lee zey nyungo a kparyaysiye.
Ankoo nama a isibiiye lo nyuboo bennu bo
yinu? (*Annabii lo.*)

4. Xɔɔ annabiihun bɛnni a xɛ sabi laa pura? *(Xɔ bɛnni a xɛ sabi.)*

5. Annabiihun bɛnni a usunu nyenge laa ba wɛ baka 'pɔr xɔ kay ba fumo ŋmɔri ya? Anko annabii usbiye lɔ bɔ bɛnni bɔ yinu? *(Lɔɔ nu kanbey, nyenbalɛ.)*

6. Ay lɔ bɔ bɛnni bɔ yaanu annabiihun? *(Bɔ yaahunnu wɛ baka kpee.)*

7. Nyun bɛnni a sa ba nunwo annabiihun a anko baka? *(Ba taari.)*

8. Mɔɔnu xɔɔ nyunhun sa ba nunwo annabiihun a taaxɔri bɛkelɔ dan xɔɔ nyunhun a killii? *(Ba killi san a yee annabiihunri.)*

9. Bɛkɛ lɔ bɛnni xɔ dan annabiihun xɔxɛ a tu nyubɔ killii? *(Ay pu.)*

10. Annabiihun a xe gɪkaa wa, a benni a woo kparyaysiye ya? (*'An 'an.*)

11. Nyelye a Sebɛ la killi a kparyaysiye lo xe pureke. Annabiihun pu anko a kooti? (*Killisebo kooti.*)

12. Bekelo xe annabiihun woo kparyaysiye a la xe gɪkaa wa? (*Xɔgumɔ a tu nyubo killii.*)

13. Nyubo xe loxo nu Nyelye la bo xe. Bo yinu annabii. Bo ku annabiihun bo gbɔɔza Nyelye a kor annabipɔ wa laa bo xaan bo gila loxo nu Nyelye sɛɛr kparyay lo? (*Bo xaan.*)

14. Xɔɔ xe nyungo dankɛnari Nyelye ay yaa 'lekeri, hun pu. Bekɛ lo Nyelye benni xo xe xɔɔ nyunhun a lo maa isi 'lekeri? (*Xɔy xɛɛn a du.*)

7

Κεϋακα Ιε ημῶριε

Μῶ Nyelye sanke burkoo, χῶ χε bakῶ nu du.

Χῶα korikeri Adan Ιε Ενα βῶ siriri Nyelye.

Βῶ ισι Satan a boko. Ηιηχῶ gbankε. Χῶ χε bakῶ nu putanu killi. Nyelye a Σεβε Ια: pureke yee burkoo killi Ιῶ χῶ tuti.

Λεε, Nyelye kor Adan Ιε Ενα. Χῶ koro nyubῶ few. Χῶα koro nyubῶ woo kparyaysiye βῶ killi Ιῶ χῶ tuti wa. Χῶχῶε Nyelye sa χῶα nufiya χῶ Ια χῶnaay sunnu Suwse. Λῶβῶ nu koro woo suko βῶ mibureyke nu gu βῶ killiri βῶy woo sukoo. Suwse maa suwbo Ιααεσι purekῶri. Nyubῶ benni βῶ dankenari Nyelye kput.

Χῶγ χεβῶ βῶ du ἔε nanpi ἔε maa ἰσι 'lekeri
krokpo.

Χῶ χε σεερα nu κεε gbuna!

- **Nyelye nanpi χῶ du**

Nyelye a maa zey killi a kparyaysikay wa.
ηmayσεχεσε benni a woo kparyaysiye.

Χῶλχε, Τῶσε la nyubῶ benni βῶ χε we giye
nu maa dankeβῶri ἔε βῶ ginu χῶα fullu. Χῶῶ
fullu lal bulaa μῶῶnu killibo maa woo
kparyayasiye ἔε zey nyubῶ.

Nyelye la βῶ yinu annabii nu du ἔε yaanu
we baka kpee. Nyun nu yinu nama a
benni a tu ba nunwo ἔε dunpi annabiihun
a taari. Χῶnχῶ karanpu ba killii yeeri
annabiihun. Χῶ tuni χεμουza χῶῶ nyunhun

a killii sanɛɛri fɛw a yaa a yeeri xɔɔ namaa. Xɔɔ nyunhun a nunu ba killi danwa, annabiihun lo tuhun. Xɔɔ tunɛ xɛmuza xɔɔ nyunhun du boɔɔ. Kparyay lo, nyunduwapo maa usunu Nyelxo nu du xɔɔ bako nu du.

- **Annabiihun bɛnni a tu nyun a usuna lɛ pu**

Tundɛnu killibo fɛw bɛnni hun woo kparyaysiye.

Mɔɔɔnu annabiihun tu nyubo killibo xɔɔxɛ a bɛnni a pu. Pɛrɛkɛ xɛ killi a kparyaysiye.

Annabiihun bɛnni a tu nyun a usuna lɛ pu. Annabiihun lo tu xinabo lɛ yɛrabo boɔ killibo, a woo kparyaysiye.

- **Wε nyubɔ a xaanri Nyelye a fulli wa**

Wε nyubɔ ti baa xaanri Nyelye a fulli wa. Bɔ la Nyelye a fulli a kerε wa. Bɔ xε la lεε dankenari Nyelye lε xɔ xε wu du, xɔ yɔw gbuna. Xɔɔ nyubɔɔ gbɔɔza bɔnaa maa xε wε xεbiiye gbuna lε maa yaanu nyelyeri. Bɔ xε gbɔɔ bɔpenbɔ a fulli lε bɔpenbɔ a 'pɔrebɔ lε maa yaanu nyelyeri.

Bɔ xε la lε bɔɔna xε xεbikεyaka bɔnaa 'lunke ηmɔpiye xɔy dunnu Nyelye.

Bɔ xε gbɔɔ, xɔxε bɔnaa dunmiye bɔnaa xεw keyaka bɔnaa kerε mɔɔnu bɔnaa usi nyelyeri.

A lεε kparyay lɔ, xɔɔ nyubɔɔ baa kan zu lɔ bɔnaa maa yallenu Nyelye lε usikenu xɔa bakɔ nu du wa.

- **We 'pɔrɛbɔ**

Nyelye habɔ we gukaranpiwɔ.

 Egzɔd 20.12-16

12 Kanu isɔwa le una, xɔkɔmu wɔy bany hinxɔ nu Tɔse la Nyelyey hawu.

13 Wɔa xe ku nyun wa.

14 Wɔa xe 'pe we nyun a yira wa.

Wɔa xe 'pe we yira a xina wa.

15 Wɔa xe yuu wa.

16 Wɔa xe binni le sari la weɛ wa.

Xɔ kollebo xɔ la xɔkɔɛ nyunhun yuw we gitiripiyɛ, xɔa benni xɔa tɔse yaa nyelyeri wa.

Xɔkɔ xe nyungo koro warɔ xɔ kay we burgɔxɛlemu a 'lɔnke Nyelye, xɔa tɔse a nanpi wa.

Nyelye la xaxaxa nyun tu hunwa, killi lo.

Xa la xaxaxa nyungo binni, xa kay binnika nu zel, xa tase a nanpi wa. Binnike, killi lo.

Nyelye la: xaxaxa nyun a kawu baka suwa wa hun funwu giye a kay, hale xaxaxa naa tani lo yoo, xa nyunhun a nanpi wa.

Nyunanpiwapa lo maa usun Nyelxo nu nanpi.

Nyelye ha xa nyuba gukunma 'pawa, ba xe bullaka 'paba 'pawa. Le karanpinu nyuba bahu tundu xa 'paba, Nyelye saba neero nyorri. Maku xa 'paba saba neerekeri, nyungo a maa dunpiti xa

kay le siti wa. Nyelye a 'porebo, hin a xe gbankε wa.

Tose ha xoo neeroo we xina nu bo xe bulle Moyzi. Moyzi benni a karanpiko nyubo few loko nu Nyelye sebe.

- **Nyubo few nyow Suwse**

Nyubo few benni bo gi xoxe nyun waar le ba pananganu few aa maa kan xoo 'porebo 'porxo a tenike few wa. Aa maa kere mo a yaalono Nyelye wa. Nyubo few xe killisebo.

 Armani a sebe 3.20 *Nyun tani a maa kere Nyelye a humanga moko a duwo xoo 'porebo few wa yi. 'Porebo lo xo tuti a bi giza bi xe killisebo.*

Baa maa suw ɓɓɓ hɪɓɓ ɓɓɓ killi a
kparyaysiyeri wa.

Nyubɓ nyuw Suwse. ɓɓɓ nyuw annabii.

Bipo

1. Xɓɓ xɛ nyungo hun xɛ gɪkaa, Nyelye
maa xɛ xɓ tɪnɪ xɛmɓza gɪyɛ a xɛ wa ya?

('An 'an.)

2. Nyelye la nyubɓ xɛ wɛ gɪyɛ nu maa
dankɛɓɓɪ lɛ ɓɓ kan zu lɓ Nyelye maa si
killibo a kparyay. Bɛkɛ lɓ xɓ la ɓɓ yinu?

(Annabii.)

3 Nyungo nu yinu annabii a tu ba nunwo
a dunpɪ xɓɓ namaa a taarɪ. Bɛkɛ lɓ xɓ
karanpu? (*Xɓɓ karanpu mɓ ba killi yeeri*

xɓɓ namaa.)

4. Mɔɔɔ annabiihun tu nyungo a killii, beke lo benni xo dan xoo annabiihun?

(Pureke)

5. Nyelye a Sebe la: killi a kparyaysiye, pureke lo. Annabiihun tu anko a usina a pu?

(Nyungo a usina.)

6. Wεεbo a xaanri Nyelye a fulli wa. Bo xe boɔɔɔ 'pɔɔɔ. Beke lo bo gbɔɔ boɔnaa maa xe le dunnu Nyelye?

(Bo gbɔɔza

boɔnaa dunmiye boɔnaa xew keyaka le 'lɔnkε ηmɔɔɔɔ boɔnaa maa dunnu Nyelye.)

7. Naw zu lo nyungo maa yuw a laa nanponu Nyelye danwa?

(Naa tani!)

8. Mo Nyelye a Sebe za, xooxe nyungo hun koro waru a 'lɔnkε Nyelye, beke lo a xe xe?

(Killi lo.)

9. Xɔ kɛɛ mɔɔ bi bɪnnɔ hale bɪnnɪtɪrɪpɪɛ ya? (*'An 'an.*)

10. Xɔɔ xɛ nyungo hun bɪnnɪ bɪnnɪtɪrɪpɪɛ, a xɛ killise ya? (*Aan.*)

11. Mɔɔ Nyelye a Sɛbɛ zaa, xɔɔxɛ nyungo hun tɪ hunwɔ, killi lɔ a xɛ ya? (*Aan.*)

12. Xɔɔ xɛ bɪrɪ a kawɪnɔ bɔɔ sɔwɔ lɛ bɔɔ hɪnɔ wɔ, bɔɔ fɪnnɪn gɪɛ, a kay, bɛkɛ lɔ a xɛ? (*Killi lɔ a xɛ.*)

13. Nyungo a maa gi gunbɔ nɔ bi gbɔɔ wɔ, bɛkɛ lɔ Nyelye gi? (*Xɔ gi bi gbɔɔyɔ fɛw.*)

14. Wɛ sɪnyɛ xɛ dan Nyelye gbanke xɔɔ 'pɔrɛbɔ ya? (*'An 'an.*)

15. Xɔɔ xɛ bi waarɔ lɛ kɛɛ, bi laa gbɔɔw ŋmɔrɪxɛɛ wɔ, bi maa nanrɪ lɛ yaa nyelyeri ya? (*'An 'an.*)

8

Suwsee nu Nyelye sarɩ xɔa nuɟɩya, ba guun

Nyelye a Sɛbɛ la nyubɔ nu du bɔ ɩ maa
ɩɩnu Nyelxo nu du. A ɩɛ nyungo a fa a
du wa. Bu xɛ bɩɩɩɩnabɔ ɩaa bɩɩɩɩrɩabɔ xɔ
kay yɩrɩabɔ xɔ kay xɩnabɔ, bi fɛw bi xɛ xɛ
gɩkaa. Xɔɔ xɛ killibo fɛw bɛnnɩ hɩn woo
kparyaysiye, bi nɩnu guun. Xɔ gu mɔɔnu
bi xɛ xɛ killi, bi bɛnnɩ bi woo kparyaysiye.
Xɔ xɛ sɛɛra nu ŋmɔɩ gbuna.

Wu tundɛnu mɔɔnu Nyelye nɩnu
sɛɛrkeyya ya? Wu tundɛnu xɔa fullu ya?
Nyelye a Sɛbɛ la Nyelyey sunnu Suwse, a
yi burkori wɛ gɩraari.

Xɔɔ Suwsee, ay bɛr nyubɔ fɛw nu koro
woo suko.

Ay suw nyubɔ ɛ bɔay woo kparyaysiye nu
bɔ bɛnnɪ bɔ woo bɔɔ killibo a kooti wa.

- **Suwse nu xɛ korbi**

Dɪw 'pony a miye nyubɔ ɪsnɔ bɛryɛ
Suwsee a yixori. Mɔɔnɔ bɔ kan Suwse
yow, Nyelye la bɔ xɛ wɛ glyɛ nu maa
dankɛbɔrɪ ɛ bɔ kan zu ɪ Nyelye maa si
killibo kparyay ɛɛ zɛy nyubɔ.

Xɔ la ɛɛ bɔ si annabii nu du zɛynabale ɛ
yaanɔ wɛ baka. Nyungo nu yinu annabii
ay tu ba nunwo sarɪ xɔɔ namaa a taarɪ nu
karanpɪ mɔ ba killi sanɛɛrɪ a yee
annabiihunri.

Annabiihun bɛnnɪ a pu xɔ gu mɔɔnɔ killi a
pɛnfɔɔrɛkɛ xɛ purɛkɛ.

Annabiihun tu nyubo isina a pu. Xonxo karanpu nyubo zu lo Nyelye maa si killi a kparyay lee zey nyubo.

Dow mawonu gunbo xe 'pinni sinxo nu nyubo nu ber Suwse a yixo. Bo nu bibni zu lo Suwsey isi. Zu lo ba yiraxo? Anko isibiiye lo ay yi burkori? Zu lo ay suwbanaa?

- **Nyelye gbanke xo xe nyun**

Xaa korikeri giraxoy dan, Suwse yi burkori. Kparyay lo, Suwsee, a xe Nyelye guunu. Guunu lo! Nyelye yi burkori. Xaa gbatakebi wa ya?

Lee xe Suwsee, Nyelye gbanke xo xe nyun.

Χαα κρυλ ε κε Nyelye wa, χο gi ισβιχο nu
χο maa κε ε suwbi χο βεννι χο κε mu
biihun. Βο kumee mu bi'pɔndε, gaa gi
ισβιχο nu βιριχιναβο ε βιριγιραβο κε yi
burkori.

Βο kumee κε pulakarι ba. Βοο hιna ιο βο
κε bullε Mari. A το χιna nu βο κε bullε
Υοzεf. Ba puloσεβο ba, a ιεε biihun a ba wa.
Bi'pɔndεε κε Nyelye guυnu.

- **Suwse a kunsunye**

Βοα kun Suwse dɔtɔrɔwuraa wa. Βο kumee
bakο nu βο κε βερ annο ε annabιρο ε κε
wornamο.

Tokpeny nyubο nu yaa laa kpannι
Suwsee, βο κε annapanyseβο.

Annapanysebo xe lobo nu xe ber ano le hayo dulo le beto xoogixelemuri.

Sinxo nu Nyelye wer burkori, xo lo bo bulleti Yezu. Xo yiraxo xe karanpi Nyelye xe lobo nu xe suw.

Yezu xe Suwse nu Nyelye sati xaa nufiya Adan le Evari sinxo nu bany. Bi benni bi woo kparyaysiye bi killi lo xo tuti, lee Yezu yi le suwbi xoo kparyaysixori.

- **Nyelye a keyaka**

Yezu xe gugballo 'pony sinxo nu a isi burkori. Xo xe gunbo nu nyubo a nusi wa.

A petike dandesebo le bo ni, baa xe 'pursi xo kay le wor danwa. A orke 'porosebo le bo maa seyni le maa welle kilaa. A orke we

biyira purekeri xolomu, ba marsebo, xɔ dunbonu.

A tu we bixinatiriri a dulo a hanu nyupoko a bo di bo kaanti.

A Yezu xe xɔɔ henbo few a karanpinu mɔɔnu a xe Nyelye. Yezu kor nyubo.

- **la xe zey hobwo goro-i wa!**

Matiye 14.22-31

22 Mɔɔnu bo law, Yezu ηmapiri a kolle ba duwsebo a la: bo ila tu gbokoo lenu kpeny hinaa paraxɔ a we ketikeenxori, lɛɛ zey hinaa fa lɛ hinaa ηmarkɛ nyupokoo.

*kollebo a la: ι tu tebye, mu lo, ia xe
zey hobwo goro-i wa.*

*28 A Piyer kollee a la: Tose, xoxe
gaa lo, zey mi wer lenu yalle
taalakori lenu kparwu. 29 A Yezu
la: unu yi, a Piyer ow a san gboko a
mixo unu yalle taalakori le a
kparee. 30 Lee mowunu a ni gekoo
unu sati lee hawnu pananga xoxe
hobwo gowee aanu mur, xonfaa a
par a la: Tose, suwmi!!*

We dumaka Yezu a we xinabow nu 'lee
pargballaka gbokonu. Mowunu bow 'lee,
ogewballaka unu haw. Geko unu pananga
xow haw lenu nar ow ow kper
nmantuligballow lenu nar gbokoo.

Χω̄ dumak̄ f̄ew x̄inab̄ow̄ bars̄i l̄e η̄maw
gbokoo l̄e yaanu ketikeenri, l̄eε geko is̄inu
pananga b̄ow̄ kp̄ulyeri.

Seynu koro kutu b̄ow̄ lal b̄ow̄ ni w̄e nyun anu
yalle w̄taalak̄ori. B̄ow̄ gb̄ow̄za gina l̄ow̄. A
h̄ob̄ow̄ gorobo gbuna.

Χω̄ dereenu b̄ow̄ kan w̄e xenli la: Μ̄u l̄ow̄, ia
x̄e z̄ey h̄ob̄ow̄ goro-i wa.

A Yezu lo!

Pyer nu x̄e Yezu a x̄ina nu is̄ib̄ow̄nu gbokoo
a mixo, a par a la: x̄ow̄x̄e gaa l̄ow̄, z̄ey m̄i
yalle w̄talak̄ori l̄e kparwu.

Yezu la: yi ma!

Pyer san gbokoo a mixo a gow anu yalle
w̄talak̄ori l̄enu yaari Yezu.

Mɔɔnɔ Pyer ni geko le nmantuliboo
hɔbwo gowee, anu mur. Bɛɛ lo bɛnni a xɛ?
A bɛnni a war le suw ba hito laa a fun
Yezu a suwee. Anko lo bɛnni a dankɛnari?

Pyer ni mɔɔnɔ aa maa suw bati wa. A ni
mɔ Yezu baba lo maa bɛrhɪnaari A bɔlle a
la: Tɔsɛ, suwmi!

Yezu lal a gow Pyer a nunwo, a suwee.
Pyer pir gbɔɔyakeya.

Mɔɔnɔ Pyer a maa suw ba hito niiekay
wa, mɔɔ lo bɛɛn dukɔti, bia maa suw bi
hito kparyaysixo nu bi bɛnni bi woo bi
killibo a kooti wa. Bi nyuw suwse.

Yezu xɛ bi Suwse. Bi bɛnni bi
dankɛnawɛɛri.

Bipo

1. Anko lo gu 'lekeri a yi a xe Suwse? (*Yezu lo.*)

2. Le xe Suwse, Nyelye xe xaa hito nyungo. Xaxaxo karanpubi mawhu xo kpuho le xe Nyelye ya? (*'An 'an.*)

3. Tose gi tsibiixo nu xo maa xe le suwbi xoxoxe xo xe mu buhun. Zu lo a yi burkori? (*A yi bo kumee mu bi'poxde.*)

4. Bo kun Tose bako nu bo xe ber ano le annabiibo le wuranam. Anko nyubo lo kpeny bo yaa bo foxxe? (*Annapanysebo b.*)

5. Zu lo bo bulle Nyelye a yiraxo sinxo nu a tsu burkori? (*Bo bulleke Yezu.*)

6. Yezu a yiraxo karanpi Nyelye xe loo nu xe suw. Anko yiraa lo bo ha Yezu? (*Suwse lo.*)

7. Bee lo xe Yezu lo petike dandesebo lenu satike 'porosebo lenu orke nyubo purekeri? (*Xogum a xe Nyelye.*)

8. Anko lo Pyer le ba xinabo ni anu yalle otalakori? (*Yezu lo bo ni, bo gbowa gina lo.*)

9. Bee lo isi xo dan Pyer sinxo nu anu dow gekoo le nmantuliboo? (*Hobwo gowee, anu mur.*)

10. Pyer maa war le suw ba hito bati laa a maa fun Yezu a suwee. Anko lo a pir? (*A fun Yezu a suwee.*)

9

Bɪ annabii nu du

Gowna Adan ɛ Eva, bɔ xɛ killi. Nyelye sa xɔa nɔfiya xɔ la hɪnaay sunnu wɛ nyun bɔy bullɛ Suwse. Xɔɔ nyunhun ay suw nyubɔ laalesi pɪrɛkɔri ɛ mibureyko nu bɔ nunu bɔɔ killi a kooti.

Mɔ sunxɔ dan Suwse bɛnnɪ a yi, Nyelye xɔati ɔ gu 'lekeri xɔ yi burkori. Nyelxo nu xɛ Sankɛɛ, xɔ ɔ xɛ Suwse.

Ba yɪraxɔ ɔ xɛ Yezu. Xɔɔ yɪraxɔ xɔa naa xɛ Nyelye xɛ ɔɔ nu xɛ suw.

Sumasebɔ xɛbiibo a sɛbɛ 4.12

Yezu tanɪ tenten lo maa suwbi kput.

We yiraa a fa kpee nu maa suwbi burkori wa. Nyelye habi Yezu kput.

- **Yezu a xesi killi wa**

Sinxo nu Yezu isi burkori a xe yaa leno fɔɔr ba xinabo. A xe xe boo. A xe di. A xe dɛɛ. A xe mil mɔɔno nyubo few burkori xe xe. Lɛɛ, Yezu isi mu a lo isi kpee le mu le gaan, xo gu mɔɔno aa xesi ηmayse wa.

Mɔɔno a isi burkori, mo a isi birɔɔna, Yezu a xesi killi wa. Aa xesi killitiriɔɔ tani wa. Yezu baba lo infa burkori nu xe nyun nu du. A xe nyungo nu a xesi killi wa.

Mɔɔno Yezu isi a du aa waarɔ le woo kparyaysiye ba killiri wa. Aa benni a pu wa. Nyun benni a pu sinxo nu a xe killi, a lɛɛ Yezu a xesi killi wa.

- **Yezu nu sɛɛrɔ sɛɛrdunwa ba xinabo**

A lɛɛ xɔxɛ Yezu a bɛnni a pu wa a kolle ba xinabo a la: nyubɔy yi gowhinaa wɛ giraari lɛ narhinaa lɛ marhinaa diwɔɔri lɛ kuhinaa. Ay pu xɔn bakɔɔ. A pu xɔ xɛ girɔ sanr, a ɔrɔ purɛkɛri.

Nyubɔ nu kan mɔ Yezu nu sɛɛrxɔɔ, baa xaanyɛri wa. Bɔ kolle Yezu bɔ la: an xɛ sɛɛr mɔ wa.

A lɛɛ lɔxɔ nu a sɛɛr, xɔ xɛ kparyay. Xɔ xɛ Nyelye a fulli lɔ. Yezu nu sɛɛr sɛɛrdunwa ba xinabo.

- **Nyelye a annabii**

Χω σερκεyya σερω Nyelye a nufisaxω. Χω σερω annabii a guun.

Wu tundenu mawnu nyubω bennu bω yaanu annabii we baka kpee ya? Bω bulle Yezu Nyelye a annabii.

Wu tundenu mawnu annabiihun bennu a xe sabi ya? Yezu xe xina.

Wu tundenu mawnu annabiihun bennu a du ya? Yezu isi a du. Aa xesi killi wa.

Zan 1.29 *Χωa sey kutu, Zanbatis ni Yezu, anu yi ba baka. A par a la: yωωω, Nyelye a anabii nu bωy sula hun naa, ba purekey si gugiko nu nyubω xe hinwri hinwri few.*

- **Yezu xe bi annabii**

Wu tundeni mawuni nyun benni a tu annabii le yaanu we baka kpee laa kuun ya? Mawuni ko xe we diw gberi burkori Yezu ha bulaa nyubawo bo narhinaa diwawari le kuhinaa.

Wu tundeni mawuni nyunhun yinu annabii a benni a tu ba nunwo dunpi ba taari nu karanpi mo ba killi saneri le yeeri annabiihun ya?

Nyelye a Sebe kollebi ko la sunko nu bo nar Yezu diwawari, bi killibo few sanbiri hun yaa hun yeehunri. Yezu tu nyubawo few killibo. Loko nu xe migkasabo yooo, le midunsebo yooo, a tu bi few killi. Biyirabawo killibo le biyirabawo mu, le

yirabo mu le xinabo mu, hin a few yeeri
Yezu.

- Sɛɛrɛmɔpu nu isi hin sɛɛr xɔɔ sixɔri, Yezu kangɔ.
- Xɛbiɛmɔpu nu isi hin xɛ, a giyo.
- Hunw nu isi fa, a niyɔ.
- Tɔɔrakɔ nu isi fa, a giye.

Killibirinwo few yeeri Yezu. Yezu nu isi a
du. A tu xɔɔ hin few ba hitɔri. Xɔ tuw
nyaaraka.

Aan, Yezu xɛ Nyelye a annabii. A xɛ bi
annabii, xɔ gu mɔɔnu a tu bi killibo a
puu.

- **Yezu lo xe laalesi annabiihun**

Wu tundenso loxo nu benni xo dan annabiihun ya? Xo gu mawo killi benni a woo kparyaysiye, a killi a penfawereke lo xe pureke. Annabiihun benni a pu.

Mawo lo xoy xe Yezu anga. Mawo bi killibo yeeri Yezu a benni a woo kparyaysiye. Yezu benni a pu. Nyelye a Sebe la Yezu pu bi kooti. A tu bi kparyaysixo nu bi benni bi woo bi killibori. A xe xawo le bia xe woo tawraka lalesi purekari wa.

Yezu lo xe laalesi annabiihun. Daa, bia nyow le yinu annabii le a pu bi killibo kooti wa. Yezu tu bi killibo kparyaysiye few.

Nyelye kanrke xawo nufisaxo.

Bipo

1. Sinxo nu Yezu isi burkori, a tuni nyubo few, a vir a isi kpee le weebo. Beke lo Yezu a xesi wa? *(Aa xesi nmayse wa.)*

2. Pureke yee hinxo killi lo xo tuti. A lee Yezu a xesi killi wa, a benni a pu ya? *(‘An ‘an.)*

3. Yezu la nyuboy narhinaa le marhinaa diwgori le kuhinaa. Ay pu ba giro sanr, ay go purekeri. Zu lo Yezu maa gi xoo hunbo few law hin lo dan? *(Xogumo a xe Nyelye, a gi gunbo few.)*

4. Nyelye a Sebe la Yezu tuni annabii nu nyun benni a yaanu we baka kpee. Anko yiraa lo bo ha Yezu le tundekebunso mooko a xe annabii? *(Xoo yiraxo xe Nyelye a annabii.)*

5. Annabiihun benni a du. Beke lo xe bo lo za Yezu du? *(Xo gu mo aa xesi killi wa.)*

6. Bo yaanu annabiibo we baka kpee bo kuyɔ. Ay lo bo yaanu Yezu bo kuun? *(Bo kuun diwgoɔri.)*

7. Mɔɔno bi killibo few yeeri Yezu, bee lo benni xo dan Yezu? *(Pureke.)*

8. Nyelye a Sebe la Yezu tu bi killibo a kparyaysixo no benni bi woo. Killibo zu lo zey no benni hin woo kparyaysiye? *(We killi a fa wa, xo gu mɔɔno a fɔɔr hin a pengɛ few.)*

9. Beke lo xe bia nyuw le yaanu annabii we baka kpee le kuun danwa? *(Yezu lo xe laalesi annabiihun. Daa, bia nyuw le yinu annabii le a pu bi killibo a kooti wa. Yezu tu bi killibo a kparyaysiye few.)*

10

Biy isi goon kpokpo

ƆƆ ƆƆ sɔnƆƆ nɔ bany mɔ Nyelye sa ƆƆa nɔftya ƆƆ la ƆƆnaay sunnɔ Suwse nɔy suw nyɔbɔ bɔƆ kparyaysixo nɔ bɔ bennɔ bɔ woo bɔƆ killibo a kootiri. Ay suwbo lalesi pɔreƆƆrɔ.

Nyelye kolle nyɔbɔ ƆƆ la bɔ si annabii le yaanɔ wɛ baka kpee, ƆƆ koro karanpɔbɔ mɔ ƆƆ maa si killibo a kparyay leɛ zey nyɔbɔ kparayasiye.

- **Nyelye a annabii**

Bɔbɔ, bɔ gbɔƆ gbɛrɔ. Nyɔbɔ nɔ isifa ƆƆa sɔnƆrɔ, bɔ nɔ nyɔw annabii. Bun, bɔ nɔnɔ annabii ya?

Aan, bi nuni wεε. Bi annabii xε Yezu. Bɔ bullεε Nyelye a annabii.

Annabipɔ nu nyubɔ xε yinu hun du. Anko lo xε nyungo nu yinu goonxo nu du, nu aa xεε killi wa? Yezu lo. A xε bi annabii nu du.

Nyubɔ benni bɔ yaanu bɔɔ annabipɔ wε baka kpee lε yaa kuyɔ. Ay lo bɔ sa Yezu bɔ lo kusun? Dɔwɔɔɔ lo.

Bɔlo, xɔɔ bibxo, xɔ dun keyakarɔ. l gbɔɔye keyakarɔ. Wu tundenɔ mɔɔnu nyungo hun yinu ba annabii, ba killi yeehunri ya? Anko a killi lo yeeri Yezu? Bi killi lo.

Mɔɔnɔ annabiihun tu nyɔbɔ killibo, a
bɛnnɪ a pɪ. Ankɔ lɔ pɪ bɪ pɛngɛ? Yezu lo.
A pɪ bɪ kooti.

- **Yezu xɛ bɪ Suwse**

Sɪnxɔ nu bɔ nar Yezu dɪwɔɔrɪ, bɪrɪxɪnabɔ
killibo, bɪrɪɣrɔbɔ killibo, ɣrɔbɔ killibo lɛ
xɪnabɔ killibo hɪn yeehunri fɛw. Mɔɔnɔ
Yezu a xɛsɪ killi wa, a nanpɪ a du. A nyɔw
lɛ pɪ bapɛɛn a killiri wa, xɔlɔxɛ a maa pɪ
wɛɛ a kooti. A maa pɪ bɪ kooti.

Yezu pɪ bɪ killibo a kooti.

A pɪr lɛ tu bɪ kparyasiye, xɔ gu mɔɔnɔ a
koro suwbi bɪ kparyaysixɔ nu bɪ bɛnnɪ bɪ
woo bɪ killibo a kootiri. Yezu xɛ bɪ Suwse

- **Yezu pu**

Χακ κε χακ γυσην in χον βακκ, λε μο
Yezu pu διωγκακρη, χακ κε mibureyke
gbuna, γυσην ιο wa ya?

A λεε χακ γυσην tu hin yaw. Nyelye a
Sebe kollebi χα la μοκση Yezu pu a law,
ba χιναβο si ba nyupurakκ hελελεε
διωγκακρη. Βοκ miye ισι χα bure. Βο tu
Yezu a nyupurakκ βο yaa βο gura
neertεε.

Βο billi neergballaka jowakanu βο yaa βο
dubanu τεκκ. Μοκση βο law βο ηmar
mibureykenu.

Χαα seyktu, ιοκ nu ku Yezu βο kolle βοκ
sujanβο κσην ber gurateκκ. Χα γυ μο βο
kan μοκση Yezu la hinaay pu χαα γυκ

sanr hunaay ɔɔ pɔɔɔɔɔɔɔɔ. Xɔɔ nyubɔɔ a koro nyun yi tu Yezu a nyupɔɔɔɔɔɔɔɔ ɛɛ bɔ gbɔɔɔɔ a ɔɔ pɔɔɔɔɔɔɔɔ wa. Bɔ koro Yezu ɛɛ guratekɔɔ a mixo.

- **Yezu ɔɔ pɔɔɔɔɔɔɔɔ a fa goon**

A ɛɛ sujanbɔ laa neergballakɔ hin a maa inke Nyelye wa. Wɛ gɔɔɔɔ a maa xɔɔɔɔɔɔ ɛɛ mɔ xɔ kanrkɔ xɔa fullɔ wa. Mɔɔ Yezu pɔɔ xɔ xɛ gɔɔɔ sanr, a ɔɔ pɔɔɔɔɔɔɔɔ mɔɔɔɔ Nyelye sa xɔa nɔɔɔɔ. Yezu fa goon!

Nyelye a wɛ nyubɔɔɔɔ yi a billi neereko nɔ ɛɛ xɔ duba guratekɔɔ. Mɔɔɔɔ sujanbɔ nɔɔɔ hɔɔɔɔ gorobo bɔ pɔɔɔɔ burko. Nyubɔ fɛw maa nɔ mɔ Yezu a mi guratekɔɔ danwa.

Ɓa guro toonyor Yezu seenu ba xinabo le
we nyubo 'pony. Nyubo few usunu
dunwaka. Yezu usunusu kilaa, boko di
woko, boko ser woko le boko mil woko.
Ɓa keke keyakar. Yezu fa goon!

- **Yezu sa ba nufiya**

Nyubo a xanyeri wa. Baa nusi nyungo pu a
vir a ko purekeri bati wa. Ɓa xe guun nu
kanbey.

Yezu karanpi moko hinaa nunu pananga
hinaa 'inke pureke. Nyubo a benni ko ko
pureke le ko ko yaw le yaa usi Satan a
baaningmori danwa. Baa benni ko ko
lalesi pureko danwa.

Yezu nunu pananga le orkeno nyubo
purekeri. A lee, ay habo goon baaku

burkori, nu killi puta wa. A lεε, ay habo goon 'lekeri, baaku nu du xɔ kanr nadunwa.

Yezu sa ba nufiya lε xε xɔɔ lε ha lɔɔɔ nu xaan bo giza a xε boɔnaa Annabii.

- **Wu kan lɔɔɔ nu Yezu nu sεεr ya?**

Lɔɔɔ nu mɪ sεεrɔwu boɔɔ xɔ kεrε gbuna.

Wu kan lɔɔɔ nu Yezu nu sεεr ya?

Anu la: xɔxε bɪpɪxɪna, bɪpɪyɪra, xɔ kay yɪra, xɔ kay xɪna, xɔ kay lɔɔ nu xaanhunru a giloza a pu hɪnaa kooti, xɔɔ nyunhun maa ɪɪyεnu 'lekeri wɔɔru.

Xɔɔ lɔ kput.

Nyun benni a xaan le giloza Yezu xe hnaa annabii nu tu hnaa killibo a kparyaysiye.

Xoo xe nyungo dankenari Yezu le loxo nu anu seer, Yezuy xe xoo nyunhun a du sinxo nu ba gonhuny law baaku burkori. Xon bakoo ay maa isiyenu 'lekori woori. Xonxo xe kparyay nyubo fewri, xo xe birixina yooo, biyira yooo, yira yooo, laa xina, xoy xebori kparyay guunu.

- **Nyelye a seera xe kori a sebe nu Nyelye habi**

Nyubo nu kanike loxo nu Yezu nu seer keyakari. Nyubo few nu kor bonaa kan xoo seerkeyya. Xo bany mo bo seer nu Yezu ba fulli a guunu. A lee mo xo xe guru toonyor Yezu kalabo a lo vir nyelyeri.

A fi bɔɔ ba bäänikeɣari.

Dow Nyelye a Sebe a seera. Xɔ xe kori a sebe nu Nyelye habi. Xɔɔ sebee seero Nyelye a annabii a guun.

Bipo

1. Xɔ bany mɔɔnu nyubɔ nyuw annabii. Anko ɔ xe bi annabiihun? *(Yezu lo.)*
2. Annabipɔ nu nyubɔ benni ɔ yinu hin keɛ hin du. Anko nyun ɔ isi burkori a du nu a xesi killi wa? *(Yezu lo.)*
3. Nyubɔ benni ɔ ku ɔɔ annabipɔ we bääni kpee. Ay ɔ ɔ sa Yezu ɔ kuun. *(Dɔwɔɔri.)*
4. Tundenu mɔ nyun a killi yeeri annabii. Anko a killi ɔ yeeri Yezu? *(Bi killi lo.)*

5. Mɔɔɔɔ annabiihun tu nyun a killi, a bɛnni a pu. Anko lo pu bi kooti? *(Yezu lo.)*
6. Annabii pu nyubo kooti. Anko a kooti lo Yezu pu? *(Bi kooti lo.)*
7. Mɔɔɔɔ Yezu pu a law, ba xinabo tu ba nyupurako bo yaa bo sa we baani kpee. Bo billi we neergballaka bo sa nunaahunri. Zu lo bo bulle xoo bakoo? *(Bo xe bulleke gurateke.)*
8. Beke lo dan sanrkegraxo mo Yezu pu a law? *(A oo purekeri.)*
9. Mɔɔɔɔ a oo purekeri a karanpi nyubo mo hinaa maa orkebo purekeri ti. Ay lo Yezuy orkebo purekeri? *(Nyelyeri lo)*
10. Beke lo nyubo benni bo xe le maa isi 'lekeri Yezunu? *(Bo benni bo giloza Yezu xe bonaa annabii.)*

11. Nyubo benni bo sa boo nufiya le la
bonaay xe nmaysa wa ya? (*'An 'an.*)

12. Nyubo benni bo dankenari Yezu le a
suwbo ya? (*Aan.*)

13. Xo kere nyubo sa nufiya le xe keyaka le
'lunke nmopye ya? (*'An 'an.*)

14. Bo benni bo xaan le giloza Yezu pu
bonaa kooti ya? (*Aan.*)

15. Nyelye la xoxe nyungo xaanri Yezu a
giza a pu mu annabiihun hinaa kooti, xo
nyunhun maa ula 'lekeri. Nyelye ser
kparyay ya? (*Aan.*)

Wu kan Nyelye a Sɛbɛ ya?

Nyelye a Sɛbɛ kɛrɛ gbuna xɔ bɛnni wu kanɛɛ keyakarɪ. Dow wɛ bipo nay nuɔ dankɛwuri lɛ dow xɔxɛ wu kan Nyelye a fulli nu dankɔwuri. Xɔxɛ xɛ wu nuɔnu dɛɛxɔ nu a kɛrɛ wa, wu vir karankɛ kilaa laa dan mɔɔnu wu kange keyakarɪ.

1. Nyelye sankɛ gɪɛɛmu fɛw xɔa sɛɛranu. Bɛɛ lɔ xɔnxɔ karanpubi Nyelye a guɔnri?

(Xɔ karanpu mɔ Nyelye nuɔnu pananga, xɔ xɛ Tɔsɛ.)

2. Bɛkɛ lɔ xɛ hinɔ nu Nyelye sankɛ, xɔa maa ŋmɔri wa?

(Mɔ Nyelye du hinɔ nu xɔ sankɛ, xɔa maa ŋmɔri wa.)

3. Nyelye a Sebɛ tu wɛ sɛɛra tanɪ lɛ karanpinu Nyelye a wɛ nyuberɛɛ a siriyyke. Anko sɛɛra lo xo tu?

(Killi lo.)

4. Bɛɛ lo xɛ xɔa bɛnnɪ nyun tanɪ nu xɛ ŋmayɛɛ xo laa bɛnnɪ a woo kparyaysiye wa?

(Xo bɛnnɪ a wooye!)

5. Zu lo bo xɛ bulɛ bakɔ nu Nyelye tɛnnɪ xo saw Satan lɛ ba tonreŋmɔpu?

(Datusiye lo.)

6. Nyelye a Sebɛ tu wɛ sɛɛra tanɪ lɛ karanpinu Adan lɛ Eva boɔ siriyyko. Anko sɛɛra lo xo tu?

(Killi lo.)

7. Βεκε Ιο killi yeeke hinxo?

(Purεke Ιο.)

8. Μωκονο Adan Ιε Eva, baa duti danwa, sinxo nu bo gonxoy law baaku burkori, boy yaa isino Satan bako nu a ti. Zii Ιο Nyelye a Σεβε xe bulle xoo purekoo?

(Laalesi pureke.)

9. Nyelye sa xoo nufiya xo la xoy sunno we nyungo burkori noy suw nyubo laalesi purekeri? Zii bo xe bulle xoo nyunhun?

(Yezu Ιο.)

10. Βεκε Ιο xe xo Ιο benni bi du Ιε maa isi Nyelye a hinye?

(Xogumoo Nyelye du.)

11. Nyelye maa xe xo tuni xemuza Adan taabo a xe killibo wa ya?

(Kpey!)

12. Nyelye karanpi nyubo mawo xo maa si killi a kparyay le zey nyubo. Anko nama a isibiye lo bo benni bo yinu?

(Annabii lo.)

13. Beke lo dan nyun a killii sunxo nu xaa tose dunpi ba nunwo annabii a taaxo?

(Ba killiy 'leeri annabiihun.)

14. Annabiihun xe tu anko a isina le pu?

(Killise a isina.)

15. Βεε Ιο χε annabiihun nu a χε ηmayse wa, Ιο Ιο kuun?

(Χο gu mu killi a penfɔrɛkɛ χε purekɛ)

16. Χοο χε nyunhun dankenari Nyelye, ay ula nyelyeri sunxo nu a pu a law. Zu Ιο Nyelye maa χε χοο nyunhun a Ιο maa isi nyelyeri?

(Χογ χεεη a du.)

17. Χοο χε Ιο waarɔ Ιε χε keyaka, Ιια χε ηmɔpɪye wa, χοχο Benni Ιιηu Ιο Ιο nyelyeri ya?

('An 'an.)

18. Anko Ιο gu nyelyeri a yi a χε Suwse?

(Nyelye Ιο.)

19. Yezu a xesi killi wa. A benni a pu ya?

('An 'an.)

20. Nyelye a Σεβε la: Yezu tuni annabii nu bo yawnu we baka kpee. Anko yira lo bo ha Yezu le tundekebunu mawunu a tuni annabii?

(Nyelye a annabii lo.)

21. Wu tundeni mawunu nyungo a killi yeeri annabii. Anko a killi lo yeeri Yezu?

(Nyubo killibo lo.)

22. Nyubo nu yinu annabii, a pu bo kooti. Anko a kooti lo Yezu pu?

(Killisebo kooti lo.)

23. Mɔɔ Yezu la hinaay ha gon nyubɔ
'lekeri, bɛɛ lɔ xɔɔ nyubɔ bɛnnɪ bɔ xɛ lɛ maa
ɪsɪ Nyelye a bääni nu du?

(Xɔ bɛnnɪ bɔ xaanri Yezu.)

Wu xaanri Nyelye a Sebɛ ya?

Xɔɔɔɔ wu lal dɛɛ keyakarɪ xɔɔ bipori fɛw,
xɔɔɔɔ ɔ karanpu mɔɔɔ wu kan Nyelye a
fullɪ keyakarɪ. Xɔ karanpu mɔɔɔ wu gi ɔɔɔ
nu Nyelye a Sebɛ ka. Xɔɔɔɔ ɔ kɛɛ gbuna.
Nyupoko fa ɔ bany burkori aɛɛ baa kan
ɔɔɔ nu Nyelye a Sebɛ ka wa.

Xɔ xɛ keyaka mɔɔɔ wu kan Nyelye a
Sebɛ, lɛɛ wɛ bibkeyyɔ ti wu bɛnnɪ wu lal
hɪn a dɛɛ, wu xaanri ɔɔɔ nu Nyelye sɛɛr,
gɔɔɔ ɔ ya?

Lɛ kan Nyelye a sɛɛra lɛ mɔɔɔ wu
xaanwɛrɪ, gɔnbɔ nyoor lo.

Lɛ dankɛrwɔrɪ lɛ gi xɔɔɔɔ wu xaanri gɔɔɔ
ɔɔɔ nu Nyelye sɛɛr xɔa sɛbɛrɪ, lal dɛɛxɔ nu
yow.

- Gaanri, anko lo xe Yezu? A xe nyun nu xe keyaka xaa doro ya? Laa a 'lunke fa?
- Gaan, wu xaan moko wu kere wu yaa nyelyeri ya? Xo kay wu xaan mokonu wu xe killise ya?
- Wu xaan mokonu Nyelye benni xo si la killi a kparyay ya? Laa xo benni xo zenye?
- Anko lo tu la usina a woonu kparyaysiye?
- Anko lo xe la annabii? Anko lo xe la suwse?
- Mokonu Yezu pu a law, a vir a oro purekeri. Wu xaanri xonxo ya?

Xokxe wu lal xok dεwhun keyakarɪ wu lo xaan wu giza xok henbo xe guɔnu, la killii

a san. Xɔ yɔw! Wua nyuw ɛ hɔb laalesi
purekɔ xɔ kay daatusixo wa.

Mɔɔɔ wu xaan wu giloza lɔxɔ nu Nyelye
sɛɛɛ xɔ xɛ kparyay, wu dankɛnakɛri, wu
Nyelye a boko bɔbɔ. Xɔ sa xɔa nufiya
mɔɔɔ xɔnaay zɛywu laba wa. Xɔ wunu
sɔnwri fɛw ɛ bakɔ nu wu yaw ɛ lɔxɔ nu wu
xɛw.

Nyelye la mɔɔɔ wuy pu baaku burkori
xɔnaay tuwu ɛ xɛwu, wu du ɛ yaawunu
nyelyeri ɛ ishinnaanɔ kpokpo.

Wu xaanri lɔxɔ nu Nyelye sɛɛɛ, gɔɔɔ lɔ
ya?

Xɔxɛ wu la, aan, xɔxɔ yi xɛwunu
dunwaka, wu maa xaanri lɔxɔ nu Nyelye

σεεε, χε χε kparyay, χε gu mɔɔnu χεα
biɔɔɔɔ wa.

Nyelye σεβε gunbo 'pony λε dankebi. Bi
maa nu niyɔ siɔxɔ nu bi karanwɔ σεβε nu
χε habi. Nyelye a Σεβε kanr dεw.

Χεχε nyungo hun χε giye a hawu wu χε
la: ba boo lo. Nyelye a Σεβε la bi maa
σεεεnu Nyelye siɔwri few gaa gi isiɔiixɔ nu
bi maa σεεεnu bi χiɔabɔ.

Wεε σεεεa nay nu wu maa σεεε λε hanu
Yezu ba boo λε iɔxɔ nu a χεwuri.

Kanike χεε σεεεabɔ λε ha Yezu ba boo
lapεεn a σεεεabɔnu. Tundεnu mɔɔnu
Nyelye bawɔ few χε kanɔkɔwu.

Yezu, mi dankenakuru.

Wu xe nyun tanu nu maa suwmi.

Mi gi mo mi xe killise.

*Mi xaan mi giloza wu tu mi killi a
kparyaysiye. Wu pu mi kooti.*

La boo lo moonu wu kormi.

*Mi giloza wuy kanrke la nufisawo
le yaaminu nyelyeri mi yaa
isikunu fi woku.*

Yezu, wu xe Suwse nu kerε.